БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 277 (17.559) • 2 декабрь 1979 йил, якшанба • Баҳоси 2 тийин.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ НУТҚИ ЎЗБЕК ТИЛИДА НАШР ЭТИЛДИ

«Ўзбекистон» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежневнинг КПСС Марказий Комитети 1979 йил ноябрь Пленумида сўзлаган нутқини ўзбек тилида алоҳида китобча қилиб чоп этди.

Брошюра кўп нусхада нашр этилди.

(ЎзТАГ).

КОММУНИСТИК БУНЁДКОРЛИК ПРОГРАММАСИ

Совет мамлакатининг ҳар бир куни буюк Ленин башорат қилган порлоқ истиқбол — Коммунизм учун хизмат қилмоқда. Бу келажакни шонли совет халқи ўз эътиқодига садоқати билан, ленинчи Коммунистик партия белгилаб берган вазифаларни бажариш йўлидаги фидойилиги ва қаҳрамонона меҳнати билан барпо этмоқда.

Бу борада ўнинчи беш йилликнинг ўтган даврида жуда катта қадам ташланди. Дастлабки ҳисобларга қараганда, кейинги тўрт йил ичида мамлакат тўққизинчи беш йилликнинг шу давридагига нисбатан 323 миллиард сўмлик кўп миллий даромад, 600 миллиард сўмлик кўп саноат маҳсулоти олади. Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти 40 миллиард сўмликдан зиёд ортади.

Совет кишиларининг коммунистик қурилиш жараёнида амалга ошираётган бунёдкорлик ишлари кўлами жиҳатидан нақадар беқиёслигини шундан ҳам кўриш мумкинки, ўтган тўрт йил ичида халқ хўжалигига ажратилган капитал маблағлар 500 миллиард сўмдан ҳам ошиб кетди. Бу эса ўз навбатида асосий ишлаб чиқариш фондларини талайгина даражада кенгайтириш, янги-янги корхоналарни қуриб ишга тушириш, мамлакатнинг энергетика ресурсини ва мудофаа қудратини янада ошириш, аҳолининг истеъмол молларига талаб ва эҳтиёжларини тағин ҳам яхшироқ қондириш имконини бераётир.

Ўнинчи беш йилликнинг ўтган даврида республикамиз халқ хўжалиги ҳам ҳар қачонгидан кўра илдам суръатлар билан ривожлантирилди. Иқтисодий ва социал-маданий тараққиёт соҳасида янги марралар эгалланди. Шу вақт ичида саноат планда белгиланганидан ташқари 1 миллиард 250 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилди. 19 миллиард сўмдан кўпроқ капитал маблағ ўзлаштирилди, ўнлаб йирик саноат корхоналари барпо этилди, ишлаб турган корхоналар кенгайтирилди ва реконструкция қилинди. Электр энергетикада, химия саноатида, пўлат қуйиш, цемент, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш соҳасида янги қувватлар фойдаланишга топширилди.

КПССнинг аграр сиёсати амалга оширилиши натижасида қишлоқ хўжалигимизда катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти ўртача йиллик ҳисобда олганда тўрт йил ичида тўққизинчи беш йилликка нисбатан беш йиллик план топшириқларидаги 19,1 процент ўрнига 21,6 процент ортди. Ирригация соҳасида жуда катта ишлар олиб борилмоқда. 1976—1979 йиллар мобайнида 400 минг гектардан кўпроқ янги ерлар қишлоқ хўжалик оборотига қўшилди. Мирзачўл, Қарши ва Жиззах даштларининг қўриқ ерларида, Сурхон-Шеробод водийсида ва Қорақалпоғистон АССРда янги суғориладиган деҳқончилик районлари вужудга келтирилди.

Республика қишлоқ хўжалигининг етакчи тармоғи — пахтачилик барқарор ва муттасил ривожланмоқда. КПСС Марказий Комитети 1965 йил март Пленумидан кейин ўтган вақт ичида пахта етиштириш икки миллион тонна ёки бир ярим баравар кўпайди. Пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 30 центнердан ошиб кетди.

Пахтакорларимиз, айниқса, бу йилги мавсумда мисли кўрилмаган қаҳрамонлик намунасини кўрсатиб ишладилар. Баҳор ва ёз ойларида об-ҳаво ноқулай келганлиги оқибатида юз берган оғир шароитда ҳам пахтадан мўл кўл ҳосил етиштирилиб, она-Ватанга бугунгача 5 миллион 700 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб берилди. Деҳқончиликнинг бошқа соҳаларида — ғаллачилик, сабзавотчилик, полизчилик ва боғдорчиликда ҳам, чорвачиликда ҳам янги-янги ютуқлар қўлга киритилдики, буларнинг ҳаммаси жойларда маҳаллий партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик органлари олиб бораётган жуда катта ташкилотчилик, сиёсий-тарбиявий ишларининг самарасидир. КПСС Марказий Комитетининг 1979 йил ноябрь Пленумида ва ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг куни кеча ўз ишини тамомлаган навбатдаги иккинчи сессиясида ана шулар мамнуният билан қайд этилди.

Мамлакатимиз ва шу жумладан бизнинг республикамизда иқтисодий ва социал тараққиёт соҳасида эришилган бу ютуқлар келгуси йилда халқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг 1979 йил ноябрь Пленуми белгилаб берган вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш ва қолаверса СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1980 йилги давлат планини бажариб, коммунизмнинг моддий-техника базасини бунёд этиш йўлида дадил олға босиш учун яхши негиз бўлиб қолади. Дарҳақиқат, келгуси йил ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилигина бўлиб қолмай, ўз навбатида ўн биринчи беш йилликка асос бўладиган бир база ҳам ҳисобланади. Шу боисдан 1979 хўжалик йилини барча соҳаларда муваффақиятли якунлаш билан бир қаторда келгуси йил план топшириқларининг тақдири тўғрисида бугундан қайғуришимиз керак. Хоҳ саноатда бўлсин, хоҳ қишлоқ хўжалигида бўлсин, келгуси йилнинг якунлари шу кеча-кундузда амалга оширишимиз лозим бўлган чора-тадбирларга бевосита боғлиқ соҳалар оз эмас. Маҳаллий партия, совет ва хўжалик органлари ана шу тадбирларнинг вақтида ва сифатли ўтказилиши тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилишлари лозим.

1980 йилга совет жамиятининг турли жабҳаларида кўлами жиҳатидан жуда ҳам улкан марралар белгилангандир. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Марказий Комитет Пленумида сўзлаган нутқида алоҳида уқтирилганидек, келгуси йилда совет халқи олдида турган вазифаларнинг муваффақияти партиянинг ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга қаратилган йўлининг икки ҳисса, уч ҳисса зўр ғайрат билан турмушга татбиқ этилишига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Шу боисдан ҳамма жойда планларнинг қатъий бажарилишини таъминлаш билан биргаликда миллионларнинг қулф уриб турган куч-ғайрати ва ташаббускорлигини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаб, қимматли ватанпарварлик ҳаракатларининг кенг ёйилишига эришмоғимиз керак. Илғорлар тажрибаси ва фан ютуқларининг самарадорлигини ошириш учун собитқадамлик билан кураш олиб боришимиз лозим.

Маълумки, келгуси йилда В. И. Ленин туғилган кунга 110 йил тўлади. Минглаб меҳнат коллективлари, миллионлаб ишчи ва хизматчилар, колхозчи-деҳқонлар, халқ зиёлилари шу кунларда бу шонли юбилейни муносиб совғалар билан нишонлаш, мамлакатимизнинг экономикаси ва маданиятини янада юксалтириш иштиёқида яшамоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми талаб қилганидек, ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилини зарбдорларча иш йилига, ленинча ишлаш йилига айлантиришимиз керак. Меҳнат коллективларидаги ташкилий, оммавий-сиёсий ишлар мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1980 йилги плани ва социалистик мажбуриятлар муваффақиятли бажарилишини идеологик жиҳатдан таъминлаш юзасидан партиямиз Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори талаблари даражасида ташкил этилишига эришайлик.

СССР Олий Советининг сессияси, шунингдек, яна бир қанча муҳим ҳужжатларни — халқ контроли, олий суд, прокуратура, давлат арбитражи, адвокатура органлари тўғрисидаги Қонунларни ҳам қабул қилдики, бу мамлакатимизда қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни янада мустаҳкамлаш тўғрисида партия ва ҳукуматимиз тинмай ғамхўрлик қилаётганлигининг яна бир намойишидир. Бинобарин, бу қонунлар мамлакат халқ хўжалиги механизми муваффақиятли ишлашининг энг муҳим омилларидандир.

Барча совет кишилари каби республикамиз меҳнат аҳли КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда сўзлаган нутқида баён этилган муҳим қоида ва хулосаларини, СССР Олий Совети сессияси ҳужжатларини зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Бу ҳужжатлар уларнинг ўнинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун курашида зўр илҳомлантирувчи куч бўлиши шак-шубҳасиздир.

РЕСПУБЛИКА МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ:

ПАХТАНИНГ МИСҚОЛИ ҲАМ ОЛТИН

Ўзбекистон меҳнаткашлари пахта етиштириш ва давлатга сотиш бўйича юксак социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Шундай бўлса-да, пахта йиғим-терими давом этяпти. Республикамиз меҳнаткашлари халқнинг қаҳрамонона меҳнати билан етиштирилган ҳосилнинг бирор мисқолини ҳам ерда қолдирмай йиғиштириб олиш ишқи билан тер тўкмоқдалар.

Кўпгина область ва районларда сифат ва самарадорлик беш йиллигининг якунловчи йили ҳосили учун ҳозирлик ишлари бошлаб юборилди.

СУРХОНДАРЁДАН ХУШХАБАР

Сурхондарё областидан хушхабар таралди. Яна икки — Шўрчи ва Сариосиё районлари пахта тайёрлаш халқ хўжалик планларини бажардилар.

Айниқса, республикамизнинг улкан ютуғига Шўрчи райони пахтакорлари муносиб улуш қўшдилар. Улар ҳозиргача эл хирмонига 72170 тонна юқори сифатли «оқ олтин» тортиқ этдилар. Бунинг 4400 тоннаси саноатимиз учун қимматли бўлган ипак пахтадир. Ҳар гектар ердан олинган ҳосил 37 центнерни ташкил этди. Айниқса, Карл Маркс номли, В. П. Чкалов номли, «Октябрь», «Ленинобод» ва «Оқ олтин» колхозларининг меҳнаткашлари жасорат намуналарини кўрсатиб ишладилар. Бу хўжаликларда ҳар гектар майдондан олинган ҳосил 45—47 центнерни ташкил этди.

Бригадалар ўртасидаги социалистик мусобақада СССР Олий Советининг депутати Тўлғаной Пардаева, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Гулмирза Ниёзов, Ҳасан Каршиев ва Қўлдош Алимардонов ўртоқлар пешқадамлик қилдилар. Бу бригадаларда ҳосилдорлик гектар бошига 60 центнерданни ташкил этди.

Шўрчиликлар давлатга топшириладиган умумий ҳосилни 80 минг тоннага етказишга аҳд қилдилар.

Она-Ватан сариосиёликлардан 55890 тонна «оқ олтин» қабул қилиб олди. Ҳар гектар майдондан олинган ҳосил 38,5 центнерни ташкил этди. Сариосиёликлар планга қўшимча яна 10 минг тонна пахта топширишга аҳд қилдилар.

●

ПЛАНГА ҚЎШИМЧА 78 МИНГ ТОННА

Қорақалпоғистон Автоном Республикаси заршунослари бу йил ҳар йилгидан баракали меҳнат қилиб, республикамизда биринчилар қатори халқ хўжалиги планларини бажарган эдилар. Ҳозиргача давлатга топширилган 448 минг тонна пахтанинг 78 минг тоннаси планга қўшимчадир. Мамлакатимизнинг пахта етиштирувчи бу шимолий зонасида ҳосилдорлик гектар бошига 34 центнерга етди.

Автоном республиканинг бешта — Элликқалъа, Беруний, Хўжайли, Амударё ва Тўрткўл районларида ҳар гектар майдондан 40 центнердан, 23 та хўжаликда 50 центнердан, ўнлаб бригадаларда 60 центнердан «оқ олтин» ҳосили олинди.

●

ХЎЖАЛИКЛАР ЗАФАРИ

Самарқанд областининг Каттақўрғон районидан «Пролетарий», Оқдарё районидан «Ўзбекистон», Иштихон районидан «Халқобод» колхозлари пахта тайёрлаш планини бажардилар. Эл хирмонига 4441, 2750 ва 7770 тонна «оқ олтин» тортиқ этилди.

«Пролетарий» колхозидан Э. Шокирова, П. Ғойибов, М. Эрдонов, «Халқобод» колхозидан К. Турғунов, Б. Усмонов, И. Эшниёзов «Ўзбекистон» колхозидан К. Эшназаров, М. Жўраев ўртоқлар бошчилик қилаётган бригада пахтакорлари самарали меҳнат қилдилар. Бу коллективларда ҳосилдорлик гектарига 35—40 центнерни ташкил этди.

Механизаторлардан П. Бешназаров, Х. Асроров, С. Кубаев, К. Ражабов, Н. Маҳмудов, Б. Умировларнинг ҳар бири ўз агрегатлари билан 180—220 тонна пахта териб, ҳамкасблари ўртасида пешқадамлик қилдилар. Социалистик мажбурият ҳисобига пахта топширилмоқда.

●

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

Наманган областининг Янгиқўрғон районидаги Киров номли ва Поп районидаги «Партия XXII съезди» колхозларининг пахтакорлари пахта тайёрлаш плани бажарилганлиги ҳақида ғалаба рапортига имзо чекдилар. Кировликлар давлатга 5700 тоннадан зиёд дур-жавоҳир тортиқ этишди. Улар яна эл хирмонига 300 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар.

«Партия XXII съезди» колхози заршунослари эса она-Ватанга 5 минг тоннадан зиёд пахта топширдилар. Р. Дадабоев ва Ленин ордени ҳамда Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери К. Фазлиддинов ўртоқлар етакчилик қилаётган бригадаларда ҳар гектар ердан олинган ҳосил 48—50 центнерга етди.

* * *

Андижон областининг Пахтаобод районидаги «Коммуна» ва Бўз районидаги Карл Маркс номли колхозлар ҳам дастлабки маррани эгалладилар. Коммуналиклар ҳар гектар майдондан 37,5 центнердан хирмон кўтариб, давлатга 5475 тонна уруғлик пахта топширдилар.

Карл Маркс номли колхоз заршуносларининг Ватанга тортиқ этган «оқ олтин»лари 3770 тоннани ташкил этди. Жами ҳосилнинг 90 проценти агрегатларда териб олинди.

* * *

Фарғона областининг Ўзбекистон районидаги В. И. Ленин номли колхоз пахтакорлари пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини бажарганликлари тўғрисида ғалаба рапортига имзо чекдилар. Улар томонидан она-Ватанга қарийб 3300 тонна «оқ олтин» тортиқ этилди. Бунга, айниқса, Ҳошимжон Тоштемиров ва Насриддин Шаҳобиддинов ўртоқлар етакчилик қилаётган бригадалар муносиб ҳисса қўшишди. Бу бригадаларда ҳар гектар майдондан 46—50 центнердан хирмон кўтарилди.

●

ШОЛИКОРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Чимбой райони шоликорлари бу йил 43 минг тоннадан зиёд «қирмизи дон» етиштирдилар. Шунча ҳосилнинг 33 минг тоннаси эл хирмонига тортиқ этилди. Қорақалпоғистон АССРнинг энг кўп шоли экиладиган бу районида ҳосилдорлик гектар бошига 45,5 центнерни ташкил этди.

«Ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилини янги меҳнат ғалабалари билан нишонлаймиз!» чимбойликлар ҳозир ана шу шиор остида меҳнат қилмоқдалар. Келгуси йил мўл ҳосили учун ҳозиргача жами майдоннинг қарийб 60 проценти шудгорлаб қўйилди.

В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун курашаётган Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг мис эритиш заводи коллективи янги технологияни жорий қилиш натижасида лойиҳада белгиланган қувватга эришди. Суратда: илғор металлург коммунист Донабой Бекмуротов ва мис эритиш заводи участкаларидан бири.

Г. ПУН (ЎзТАГ) фотоси.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИНИНГ ҚОНУНИ

СССР Олий Совети Президиумининг «Узоқ Шарқ ва Забайкалье районларида СССР Умумиттифоқ қурилиш министрлигини тузиш тўғрисида»ги Фармонини тасдиқлаш ҳақида ва «СССР Министрлар Совети тўғрисида»ги СССР Қонунининг 23-моддасига қўшимча киритиш ҳақида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг «Узоқ Шарқ ва Забайкалье районларида СССР Умумиттифоқ қурилиш министрлигини тузиш тўғрисида»ги 1979 йил 23 ноябрь Фармони тасдиқлансин.

Шунга мувофиқ «СССР Министрлар Совети тўғрисида»ги 1978 йил 5 июль СССР Қонунининг 23-моддаси (СССР Олий Советининг ведомостлари, 1978 йил, 28-сон, 436-модда) «Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги министрлиги» сўзларидан кейин «Узоқ Шарқ ва Забайкалье районларида Қурилиш министрлиги» сўзлари билан тўлдирилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1979 йил 30 ноябрь.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИНИНГ ҚОНУНИ

СССР Олий Совети Президиумининг СССРнинг баъзи Қонун актларига ўзгартишлар киритиш ҳақидаги Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг:

«Магистрал трубопроводларни муҳофаза қилиш қоидаларини бузганлик учун маъмурий жавобгарлик тўғрисида»ги 1979 йил 10 май Фармони;

«Давлат пошлинаси тўғрисида»ги 1979 йил 29 июнь Фармони;

«Озодликдан маҳрум қилишга ҳукм этилган шахслар қайси давлатнинг гражданлари бўлса, уларни жазо муддатини ўташ учун ўша давлатга бериш тўғрисидаги конвенциядан СССР учун келиб чиқадиган мажбуриятларни бажариш тартиби тўғрисида»ги 1979 йил 10 август Фармони тасдиқлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1979 йил 30 ноябрь.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИНИНГ ҚОНУНИ

СССР Олий Совети Президиумининг СССРнинг меҳнат тўғрисидаги айрим Қонун актларига ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги Фармонларини тасдиқлаш ҳақида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг:

«Пенсия ёшига етгандан кейин ишлаганлик учун пенсияга устама жорий этиш тўғрисида»ги 1979 йил 11 сентябрь Фармони;

«Фабрика, завод, маҳаллий касаба союз комитетининг ҳуқуқлари тўғрисидаги низомга ўзгартишлар киритиш тўғрисида»ги 1979 йил 11 ноябрь Фармони;

«Ўрмон саноати ва ўрмон хўжалигидаги ишларда машғул бўлган ишчи ва хизматчиларнинг меҳнат шароитлари тўғрисида»ги 1979 йил 13 ноябрь Фармони тасдиқлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1979 йил 30 ноябрь.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИНИНГ ҚОНУНИ

СССР Олий Совети Президиумининг ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг соғлиқни сақлаш тўғрисидаги, халқ маорифи тўғрисидаги, ер ости бойликлари тўғрисидаги, никоҳ ва оила тўғрисидаги Қонун асосларига, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ўрмон Қонунлари асосларига ва граждан судлов ишларини юритиш тўғрисидаги Қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг:

«ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг соғлиқни сақлаш тўғрисидаги Қонун асосларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 1979 йил 18 июнь Фармони;

«ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг халқ маорифи тўғрисидаги Қонун асосларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1979 йил 14 август Фармони;

«ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ер ости бойликлари тўғрисидаги Қонун асосларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1979 йил 20 сентябрь Фармони;

«ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг никоҳ ва оила тўғрисидаги Қонун асосларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1979 йил 9 октябрь Фармони;

«ССР Иттифоқининг Граждан судлов ишларини юритиш тўғрисидаги Қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 1979 йил 9 октябрь Фармони;

«ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ўрмон Қонунлари асосларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1979 йил 16 ноябрь Фармони тасдиқлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1979 йил 30 ноябрь.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ҚОНУНИ

СССР ОЛИЙ СУДИ ТЎҒРИСИДА

I-БОБ

УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. СССР Олий Суди — СССРнинг олий судлов органидир

СССР Конституциясига мувофиқ, СССР Олий Суди Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг олий судлов органи бўлиб, СССР судларининг, шунингдек, иттифоқдош республикалар судларининг судлов фаолиятини ушбу Қонунда белгиланган доирада назорат қилиб туради.

СССР Олий Суди социалистик қонунчилик асосида иш кўради, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга, жамиятнинг манфаатларини, гражданларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишга кўмаклашади.

СССР Олий Суди ўзининг бутун фаолияти билан одил судловни амалга оширишда қонунларнинг тўғри ва бир хилда татбиқ қилинишини таъминлаши, гражданларни Ватанга ва коммунизм ишига садоқат руҳида, СССР Конституциясини ва совет қонунларини аниқ ва оғишмай бажариш, социалистик мулкни авайлаб асраш, меҳнат интизомига риоя қилиш, давлат ва жамоат бурчига виждонан қараш, гражданларнинг ҳуқуқлари, ор-номуси ва қадр қимматини, социалистик турмуш қоидаларини ҳурматлаш руҳида тарбиялаши лозим.

2-модда. СССР Олий Суди томонидан одил судловнинг амалга оширилиши

СССР Олий Суди ишни биринчи инстанция суди сифатида кассация тартибида, назорат тартибида ва ишнинг янги очилган ҳолатларига биноан ўз ваколати доирасида кўриб чиқади.

СССР Олий Суди одил судловни амалга оширишда СССР Конституциясига, ушбу Қонунга, шунингдек, ССР Иттифоқи, иттифоқдош ва автоном республикалар қонунларига амал қилади.

3-модда. СССР Олий Суди Пленумининг раҳбарий изоҳотлари

СССР Олий Суди судлов практикасини ўрганади ва умумлаштиради, судлов статистикасини анализ қилади ва судлов ишларини кўриб чиқиш пайтида қонунларни татбиқ этиш юзасидан вужудга келадиган масалалар бўйича судларга раҳбарий изоҳотлар беради. СССР Олий Суди Пленумининг раҳбарий изоҳотлари изоҳлаб берилган Қонунни татбиқ қилувчи судлар, бошқа органлар ва мансабдор шахслар учун мажбурийдир.

СССР Олий Суди СССР Олий Судининг Пленуми раҳбарий изоҳотлари судлар томонидан қандай бажарилишини контроль қилади.

4-модда. СССР Олий Судининг қонун лойиҳалари тайёрлашдаги ташаббускорлиги

СССР Конституциясига мувофиқ СССР Олий Судига СССР Олий Советига қонун лойиҳалари тайёрлаб киритиш ҳуқуқи берилади.

5-модда. СССРнинг халқаро шартномаларидан келиб чиқадиган масалаларнинг СССР Олий Суди томонидан ҳал этилиши

СССР Олий Суди СССРнинг халқаро шартномаларидан келиб чиқадиган масалаларни ўз ваколатлари доирасида ҳал этади.

6-модда. СССР Олий Судини сайлаш тартиби

СССР Олий Суди СССР Олий Совети томонидан Раис, унинг ўринбосарлари, аъзолар ва халқ маслаҳатчиларидан иборат составда беш йил муддатга сайланади. Иттифоқдош республикалар Олий Судларининг раислари СССР Олий Суди составига кирадилар ва улар ўз лавозимига кўра СССР Олий Судининг аъзолари ҳисобланадилар.

СССР Олий Суди составининг сони СССР Олий Совети томонидан белгиланади.

СССР Олий Судининг ўрни бўшаб қолган айрим судьялари ўрнига янги судьялар СССР Олий Суди Раисининг тақдимига биноан СССР Олий Совети томонидан, унинг сессиялари ўртасидаги даврда эса — СССР Олий Советининг Президиуми томонидан сайланиб, шу муносабат билан чиқариладиган Фармон кейинчалик СССР Олий Советининг навбатдаги сессияси тасдиғига тақдим этилади.

(Давоми иккинчи бетда).

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҚОНУНИ
СССР ОЛИЙ СУДИ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда).

7-модда. СССР Олий Суди Раисининг Биринчи ўринбосарини ва судлов коллегиялари раисларини тасдиқлаш тартиби

СССР Олий Совети Президиуми СССР Олий Суди Раисининг тақдимига биноан:

СССР Олий Суди Раисининг ўринбосарлари орасидан — СССР Олий Суди Раисининг Биринчи ўринбосарини;

СССР Олий Судининг аъзолари орасидан — СССР олий судлов коллегияларининг раисларини тасдиқлайди.

8-модда. СССР Олий Суди судьялари ва халқ маслаҳатчиларининг мустақиллиги

СССР Олий Судининг судьялари ва халқ маслаҳатчилари мустақилдирлар ва фақат Қонунга бўйсунадилар.

9-модда. Ишларни кўриб чиқишда халқ маслаҳатчиларининг иштироки ва коллегиаллик

СССР Олий Суди ишларни биринчи инстанция суди сифатида раислик қилувчи — СССР Олий Суди судьяларидан бири ва икки халқ маслаҳатчисидан иборат ҳайъатда кўриб чиқади.

Халқ маслаҳатчилари одил судловни амалга оширишда судьянинг ҳамма ҳуқуқларидан фойдаланадилар.

Кассацион, хусусий шикоятлар ва протестларга оид ишлар, шунингдек назорат тартибида бериладиган протестлар ва янги очилган ҳолатлар тўғрисида СССР Бош прокурорининг хулосалари бўйича кўриладиган ишлар СССР Олий Судининг судлов коллегияларида уч судьядан иборат ҳайъатда кўриб чиқилади.

10-модда. СССР Олий Судининг ҳисоб бериши

СССР Олий Судининг судьялари ва халқ маслаҳатчилари СССР Олий Совети олдида жавобгарлар ва унга ҳисоб бериб турадилар.

СССР Олий Суди ўз ваколати даври мобайнида ўзининг фаолияти тўғрисида СССР Олий Советига камида бир марта ҳисоб беради ва шу ҳақда СССР Олий Совети Президиумига мунтазам ахборот бериб туради.

11-модда. СССР Олий Суди судьялари ва халқ маслаҳатчиларининг даҳлсизлиги

СССР Олий Судининг судьялари, шунингдек СССР Олий Судининг халқ маслаҳатчилари одил судловни амалга ошириш вақтида СССР Олий Советининг розилигисиз, унинг сессиялари ўртасидаги даврда эса СССР Олий Совети Президиумининг розилигисиз жиноий жавобгарликка тортилиши, қамоққа олиниши ёки уларга суд йўли билан маъмурий жазо чораси берилиши мумкин эмас.

12-модда. СССР Олий Суди судьяларини ва халқ маслаҳатчиларини чақириб олиш ёки вазифасидан муддатидан илгари озод қилиш

СССР Олий Судининг Раиси Раис ўринбосарлари, аъзолари ва халқ маслаҳатчилари фақат СССР Олий Совети томонидан, унинг сессиялари ўртасидаги даврда эса СССР Олий Совети Президиуми томонидан чақириб олиниши ёки вазифасидан муддатидан илгари озод қилиниши мумкин, шу муносабат билан чиқарилган Фармон кейинчалик СССР Олий Советининг навбатдаги сессияси тасдиғига тақдим этилиши шарт.

13-модда. СССР Олий Судининг составн

СССР Олий Суди:

1) СССР Олий Судининг Пленумидан;

2) СССР Олий Судининг гражданлик ишлари бўйича судлов коллегиясидан;

3) СССР Олий Судининг жиноий ишлар бўйича судлов коллегиясидан;

4) СССР Олий Судининг ҳарбий коллегиясидан иборат ҳайъатда иш олиб боради.

14-модда. СССР Олий Судининг бюллетени

СССР Олий Суди СССР Олий Судининг бюллетенини нашр этади.

2-БОБ
СССР ОЛИЙ СУДИНИНГ ПЛЕНУМИ

15-модда. СССР Олий Суди Пленумининг составн

СССР Олий Судининг Пленуми СССР Олий Суди Раиси, унинг ўринбосарлари, СССР Олий Судининг аъзолари, шу жумладан иттифоқдош республикалар Олий Судларининг раисларидан иборат ҳайъатда иш олиб боради.

Иттифоқдош республика Олий Судининг раиси бўлмаган тақдирда, унинг ўрнига Пленум мажлисида унинг иттифоқдош республика Олий Суди раиси вазифасини бажарувчи ўринбосари қатнашади.

Пленум мажлисларида СССР Бош прокурори ва СССР юстиция министри иштирок этадилар. Пленум ишида СССР Бош прокурори иштирок этиши шарт.

Пленумнинг судлов ишларини кўриб чиқиш билан боғлиқ бўлмаган мажлисларида СССР Олий Суди Раисининг таклифига биноан судьялар, СССР Олий Суди ҳузуридаги Илмий-маслаҳат кенгашининг аъзолари, министрликлар, давлат комитетлари, идоралар, илмий муассасалар ҳамда бошқа давлат ва жамоат ташкилотларининг вакиллари қатнашишлари мумкин.

16-модда. СССР Олий Суди Пленумини чақириш тартиби

СССР Олий Судининг Пленуми тўрт ойда камида бир марта чақирилади. Пленумни чақириш вақти ва унинг муҳокамасига киритиладиган масалалар тўғрисида Пленум аъзолари, СССР Бош прокурори ва СССР юстиция министри мажлисдан камида ўттиз кун аввал хабардор қилинади.

Пленум қарорларининг лойиҳалари ва судлов ишларига доир протестлар ёки хулосаларнинг копиялари Пленум аъзоларига, СССР Бош прокурорига ва СССР юстиция министрига мажлисдан камида ўн кун аввал юборилади.

17-модда. СССР Олий Суди Пленуми қарорларини қабул қилиш тартиби

СССР Олий Суди Пленумининг мажлиси ўз ҳайъатининг камида учдан икки қисми мавжуд бўлган тақдирда ваколатлидир. СССР Олий Суди Пленумининг қарорлари очиқ овоз бериш асосида, овоз беришда қатнашган Пленум аъзоларининг кўпчилик овози билан қабул этилади.

Пленум қарорларига СССР Олий Судининг Раиси ва Пленум секретари имзо чекади.

18-модда. СССР Олий Суди Пленумининг ваколатлари

СССР Олий Судининг Пленуми:

1) СССР Олий Суди судлов коллегияларининг қарорлари, ҳукмлари, ажримлари хусусида, шунингдек иттифоқдош республикалар Олий Судлари президиумлари ва пленумларининг қарорлари ССР Иттифоқи қонунларига зид бўлган ёки улар бошқа иттифоқдош республикаларнинг манфаатларига хилоф бўлган тақдирда шу хусусда СССР Олий Судининг Раиси ва СССР Бош прокурори берган протестлар бўйича ишларни назорат тартибида кўриб чиқади;

2) СССР Олий Судининг судлов коллегиялари қарорлар, ҳукмлар ёки ажримлар чиқарган ёки СССР Олий Суди Пленумининг ўзи қарорлар қабул қилган ишлар юзасидан янги очилган ҳолатни СССР Бош прокурорининг хулосалари бўйича кўриб чиқади;

3) суд практикаси ва суд статистикаси умумлашма материалларини, шунингдек СССР Бош прокурори ва СССР юстиция министрининг тақдимномаларини кўриб чиқади ҳамда қонунларни татбиқ этиш масалалари юзасидан судларга раҳбарий изоҳотлар беради;

4) СССР Олий Суди Раисининг тақдимномаларига биноан СССР Олий Судининг аъзолари орасидан СССР Олий Судининг судлов коллегиялари составини ва Пленуми секретарини тасдиқлайди;

5) СССР Олий Суди Раисининг тақдимномасига биноан СССР Олий Суди ҳузуридаги Илмий-маслаҳат кенгашини тасдиқлайди;

6) қонун лойиҳаларини тайёрлашда ташаббус кўрсатиш ҳуқуқини амалга ошириш тартибида СССР Олий Советига ёки СССР Олий Совети Президиумига, СССР қонунларини шарҳлаш хусусида эса СССР Олий Совети Президиумига тақдимномалар киритиш ҳақидаги масалаларни кўриб чиқади ва ҳал этади;

7) СССР Олий Судининг судлов коллегиялари раисларининг коллегиялар фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларини тинглайди;

8) иттифоқдош республикалар Олий Судлари раисларининг, СССР Қуролли Кучлари турлари, округлар, қўшинлар группалари, флотлар ҳарбий трибуналлар раисларининг ССР Иттифоқи қонунларини қўлланиш практикаси тўғрисидаги, шунингдек СССР Олий Суди Пленумининг раҳбарий изоҳотлари бажарилиши ҳақидаги докладларини тинглайди;

9) иттифоқдош республикалар Олий Судлари пленумларининг раҳбарий изоҳотлари ССР Иттифоқи қонунларига ёки СССР Олий Суди Пленумининг қарорларига мувофиқ эмаслиги тўғрисида СССР Олий Суди Раиси киритган тақдимномаларни кўриб чиқади;

10) иттифоқдош республикалар Олий Судлари пленумларининг раҳбарий изоҳотлари ССР Иттифоқи қонунларига мувофиқ эмаслиги тўғрисида СССР Бош прокурори киритган тақдимномаларни кўриб чиқади.

19-модда. Судлов ишларини СССР Олий Суди Пленумида кўриб чиқиш тартиби

Ишни назорат тартибида кўриб чиқиш чоғида СССР Олий Судининг Пленуми СССР Олий Суди судьясининг иш тафсилотлари ва протестнинг сабаб-важлари тўғрисидаги докладини тинглайди. Сўнгра СССР Бош прокурори ўзи келтирган протестни қўллаб-қувватлайди ёки СССР Олий Судининг Раиси протестига биноан кўриб чиқилаётган иш юзасидан хулоса беради.

СССР Бош прокурорининг янги очилган ҳолатлар тўғрисидаги хулосаларига оид ишлар ҳам шу тартибда кўриб чиқилади.

Зарур ҳолларда изоҳ бериш учун Пленум мажлисига даъвогар, жавобгар ва уларнинг вакиллари, ҳукм қилинган, оқланган киши, уларнинг ҳимоячилари, вояга етмаганларнинг қонуний вакиллари, жабрдийда ва унинг вакили таклиф қилиниши мумкин. Пленумнинг мажлиси тўғрисидаги билдирув ва протест ёки хулосанинг копиялари бу шахсларга мажлисдан камида ўн кун аввал юборилади.

Протестни ёки ишнинг янги очилган ҳолатлари тўғрисидаги хулосани муҳокама қилишда СССР Олий Суди Пленумининг аъзоларигина қатнашадилар.

20-модда. СССР Олий Суди Пленумига келтирилган протестни қайтариб олиш

СССР Олий Судининг Раиси ва СССР Бош прокурори ишни кўриш бошланишидан аввал ўз протестини қайтариб олишга ҳақлидир.

21-модда. СССР Олий Суди Пленумида суд иши юзасидан қарор қабул қилиш тартиби

Протест ёки хулоса, шунингдек Пленум аъзоларининг протестда ёки хулосада кўрсатилганидан бошқача қарор қабул қилиш тўғрисидаги таклифлари муҳокама қилиниб бўлгач овозга қўйилади. Пленум аъзолари овоз беришда қатнашмасликка ҳақли эмаслар. Иттифоқдош республика Олий Судида ёки СССР Олий Судининг судлов коллегияларида ишни биринчи инстанция тариқасида, кассация тартибида ёки назорат тартибида кўришда қатнашган судья бу иш СССР Олий Судининг Пленумида кўриб чиқилишида қатнашиши мумкин эмас.

Башарти таклифлардан биронтаси, шу жумладан протест ёки хулосада баён этилган таклиф ҳам кўпчилик овоз олмаса, протест ёки хулоса қаноатлантирилмай қолдирилади.

Пленумнинг қабул этилган қарорга қўшилмаган аъзоси ўз фикрини ёзма тарзда баён этишга ҳақлидир; бу фикр Пленум мажлиси протоколига илова қилинади.

22-модда. СССР Олий Суди Пленумининг хусусий қарори

СССР Олий Судининг Пленуми зарур ҳолларда хусусий қарор қабул қилиш йўли билан министрликлар, давлат комитетлари, идоралар, шунингдек корхоналар, муассасалар, ташкилотлар раҳбарларининг ва бошқа мансабдор шахсларнинг эътиборини иш юзасидан аниқланган қонун бузиш фактларига, ҳуқуқ бузилишига имкон берган сабаблар ва шарт-шароитларга қаратади.

Мазкур шахслар хусусий қарор юзасидан ўзлари кўрган чоралар тўғрисида бир ой муддат ичида СССР Олий Судига маълум қилишлари лозим.

23-модда. СССР Олий Суди Пленуми қарорларининг ижроси

СССР Олий Суди Пленумининг судлов ишларига оид қарорлари қабул этилиши биланоқ дарҳол қонуний кучга киради ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг гражданлик-процессуал ва жиноят-процессуал қонунларида кўзда тутилган тартибда ижро этилади.

24-модда. СССР Олий Судининг Пленумида суд ишларини ҳал этиш билан боғлиқ бўлмаган масалаларнинг кўриб чиқилиши

Суд ишларини ҳал этиш билан боғлиқ бўлмаган ҳамда ушбу Қонунга биноан СССР Олий Судининг Раиси, СССР Бош прокурори ёки СССР юстиция министри томонидан Пленум муҳокамасига киритилган масалалар уларнинг ўз докладларига ёки улар вакил қилган шахсларнинг докладларига биноан тингланади. Бунда СССР Олий Судининг Раиси ёки СССР юстиция министри Пленум муҳокамасига киритган масалалар юзасидан СССР Бош прокурори хулоса беради. Бу масалаларни муҳокама қилишда СССР Олий Суди Пленумининг мажлисига таклиф этилган кишилар ҳам қатнашиши мумкин.

Пленум раҳбарий изоҳотлар баён этилган қарор лойиҳасини тайёрлаш учун зарур ҳолларда Пленум аъзолари орасидан редакцион комиссия тузади.

3-БОБ
СССР ОЛИЙ СУДИНИНГ СУДЛОВ КОЛЛЕГИЯСИ

25-модда. Судлов коллегияларини тузиш тартиби

Судлов коллегиялари СССР Олий Судининг Пленуми томонидан СССР Олий Судининг аъзолари орасидан тасдиқланади. СССР Олий Судининг Раиси зарур ҳолларда ўз фармойиши билан бир коллегия судьяларини иккинчи коллегия составида олиб бориладиган ишни кўриб чиқиш учун жалб этишга ҳақлидир.

26-модда. Гражданлик ишлари бўйича судлов коллегиясининг ваколатлари

СССР Олий Судининг гражданлик ишлари бўйича судлов коллегияси:

1) жуда муҳим гражданлик ишларини биринчи инстанция суди тариқасида кўриб чиқади;

2) иттифоқдош республика Олий Судининг биринчи инстанция суди тариқасида чиқарган қарорлари, ажримлари ССР Иттифоқи қонунларига зид бўлган ёки улар бошқа иттифоқдош республикаларнинг манфаатларига хилоф бўлган тақдирда мазкур қарорлар, ажримлар хусусида СССР Олий Суди Раисининг, СССР Бош прокурорининг ва улар ўринбосарларининг протестлари бўйича ишларни назорат тартибида кўриб чиқади;

3) иттифоқдош республикалар судларининг ишни кўриб чиқиш жойи ҳақидаги баҳсларини ҳал этади;

4) СССРнинг халқаро шартномаларига мувофиқ чет эл судларининг айрим процессуал ҳаракатларни ўтказиш тўғрисидаги топшириқларини бажаришда бошқа давлат процессуал қонунларининг судлар томонидан татбиқ этилиши имконияти тўғрисидаги масалани ҳал қилади;

5) СССРнинг Савдо-саноат палатаси ҳузуридаги Денгиз арбитраж комиссиясининг қарорлари хусусида СССР Олий Суди Раисининг, СССР Бош прокурорининг ва улар ўринбосарларининг протестлари бўйича ишларни кўриб чиқади.

27-модда. Жиноят ишлар бўйича судлов коллегиясининг ваколатлари

СССР Олий Судининг жиноят ишлари бўйича судлов коллегияси:

1) жуда муҳим жиноий ишларни биринчи инстанция суди тариқасида кўриб чиқади;

2) иттифоқдош республика Олий Судининг биринчи инстанция суди тариқасида чиқарган ҳукмлари, ажримлари ССР Иттифоқи қонунларига зид бўлган ёки улар бошқа иттифоқдош республикаларнинг манфаатларига хилоф бўлган тақдирда мазкур ҳукмлар, ажримлар хусусида СССР Олий Суди Раисининг, СССР Бош прокурорининг ва улар ўринбосарларининг протестлари бўйича ишларни назорат тартибида кўриб чиқади;

3) иттифоқдош республикалар судларининг ишни кўриб чиқиш жойи тўғрисидаги баҳсларини ҳал этади;

4) СССРнинг халқаро шартномаларига мувофиқ чет эл судларининг айрим процессуал ҳаракатларни ўтказиш тўғрисидаги топшириқларини бажаришда бошқа давлат процессуал қонунларининг судлар томонидан татбиқ этилиши имконияти тўғрисидаги масалани ҳал қилади.

28-модда. Ҳарбий коллегиянинг ваколатлари

СССР Олий Судининг Ҳарбий коллегияси:

1) ҳарбий трибуналлар судловига кирадиган жуда муҳим ишларни, шунингдек генерал (адмирал) ҳарбий унвони бўлган ёки қўшилма командири ва ундан юқори лавозимларни ёки шунга тенг келадиган лавозимларни эгаллаб турган ҳарбий хизматчиларнинг жиноятлари тўғрисидаги ишларни биринчи инстанция суди тариқасида кўриб чиқди;

2) СССР Қуролли Кучлари турлари, округлар, қўшинлар группалари, флотлар ҳарбий трибуналларининг қарорлари, ҳукмлари, ажримлари хусусидаги, шу трибуналларнинг судьялари чиқарган қарорлар хусусидаги кассацион, хусусий шикоятлар ва протестларни кўриб чиқади;

3) СССР Қуролли Кучларининг турлари, округлар, қўшинлар группалари, флотлар, ҳарбий трибуналларининг қарорлари, ҳукмлари, ажримлари хусусида, шу трибуналларнинг судьялари чиқарган қарорлар хусусида СССР Олий Суди Раисининг, СССР Бош прокурорининг, улар ўринбосарларининг, СССР Олий Суди Ҳарбий коллегияси раисининг, Бош ҳарбий прокурорнинг протестларини назорат тартибида кўриб чиқади;

4) СССР Қуролли Кучларининг турлари, округлар, қўшинлар группалари ва флотларнинг ҳарбий трибуналлари қарорлар, ҳукмлар ёки ажримлар чиқарган ишларнинг янги очилган ҳолатларини СССР Бош прокурорининг ёки Бош ҳарбий прокурорнинг хулосаларига биноан кўриб чиқади.

29-модда. Суд мажлиси қатнашчиларини судлов коллегияларининг мажлисларига таклиф этиш

Зарур ҳолларда СССР Олий Судининг назорат тартибида иш кўриб чиқаётган судлов коллегиялари мажлисларига, Ҳарбий коллегиянинг мажлисига эса ишнинг янги очилган ҳолатлари юзасидан ҳам даъвогар, жавобгар ва уларнинг вакиллари, ҳукм этилган, оқланган киши, уларнинг ҳимоячилари, вояга етмаганларнинг қонуний вакиллари, жабрдийда ва унинг вакили изоҳ бериш учун таклиф этилиши мумкин. Мазкур ҳолларда коллегиянинг мажлиси тўғрисидаги билдирув ва протест ёки хулосанинг копиялари бу шахсларга мажлисдан камида ўн кун илгари юборилади.

30-модда. Судлов коллегияларида ишларни кўриб чиқиш тартиби

СССР Олий Судининг судлов коллегиялари мажлисларида гражданлик ва жиноят ишлари ССР Иттифоқининг гражданлик-процессуал ва жиноят-процессуал қонунларида кўзда тутилган тартибда, тегишли иттифоқдош республикаларнинг процессуал кодексларида белгиланган қоидаларга риоя , қилинган ҳолда кўриб чиқилади.

31-модда. Судлов коллегияларининг қарорлари, ҳукмлари ва ажримлари

СССР Олий Судининг судлов коллегиялари биринчи инстанция тариқасида кўриб чиқилган ишлар бўйича Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи номидан қарорлар ва ҳукмлар чиқаради.

Кассация тартибида, назорат тартибида, шунингдек янги очилган ҳолатларга биноан кўриб чиқилган ишлар юзасидан СССР Олий Судининг судлов коллегиялари ажримлар чиқаради.

32-модда. Судья ёки халқ маслаҳатчисининг алоҳида фикри

СССР Олий Судининг судьяси ёки халқ маслаҳатчиси судлов коллегиясида иш кўрилган пайтда алоҳида фикрда қолган тақдирда, шу фикрни ёзма тарзда баён этади. Алоҳида фикр суд мажлисида эълон қилинмайди, аммо ишга илова қилиб қўйилади ва СССР Олий Судининг Раисига маълум қилинади.

33-модда. Судлов коллегияларининг хусусий ажримлари

СССР Олий Судининг судлов коллегияси иш юзасидан қарор, ҳукм, ажрим чиқариш билан бир вақтда зарур ҳолларда хусусий ажрим чиқариб, министрликлар, давлат комитетлари, идоралар, шунингдек корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарларининг ҳамда бошқа мансабдор шахсларнинг эътиборини иш юзасидан аниқланган қонун бузиш фактларига, ҳуқуқ бузилишига имкон берган сабаблар ва шарт-шароитларга қаратади.

Мазкур шахслар хусусий ажрим юзасидан ўзлари кўрган чоралар тўғрисида бир ой муддат ичида СССР Олий Судига хабар қилишлари лозим.

34-модда. СССР Олий Суди судлов коллегияларининг қарорлари, ҳукмлари ва ажримларини ижро этиш

СССР Олий Суди судлов коллегияларининг қарорлари, ҳукмлари, ажримлари қабул қилиниши биланоқ дарҳол қонуний кучга киради ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг гражданлик процессуал ва жиноят-процессуал қонунларида кўзда тутилган тартибда ижро этилади.

4-БОБ
СССР ОЛИЙ СУДИНИНГ РАИСИ, РАИС ЎРИНБОСАРЛАРИ, СУДЛОВ КОЛЛЕГИЯЛАРИНИНГ РАИСЛАРИ, СССР ОЛИЙ СУДИ ПЛЕНУМИНИНГ СЕКРЕТАРИ

35-модда. СССР Олий Судининг Раиси:

1) СССР Олий Суди судлов коллегияларининг қарорлари, ҳукмлари ва ажримлари хусусида; иттифоқдош республика Олий Судининг биринчи инстанция суди тариқасида чиқарган қарорлари, ҳукмлари, ажримлари хусусида; иттифоқдош республикалар Олий Судлари президиумлари ва пленумларининг суд ишлари юзасидан чиқарган қарорлари хусусида; СССР Қуролли Кучларининг турлари, округлар, қўшинлар группалари, флотлар ҳарбий трибуналларининг қарорлари, ҳукмлари, ажримлари хусусида; мазкур ҳарбий трибуналлар судьяларининг қарорлари хусусида; СССР Савдо-саноат палатаси ҳузуридаги Денгиз арбитраж комиссиясининг қарорлари хусусида СССР Олий Судига протестлар киритади;

иттифоқдош республикалар Олий Судларининг ҳал қилув қарорлари, ҳукмлари, ажримлари ва қарорлари ССР Иттифоқи қонунларига зид келган ёки улар бошқа иттифоқдош республикаларнинг манфаатларига хилоф бўлган тақдирда, шу хусусда иттифоқдош республикалар Олий Судлари президиумлари ва пленумларининг иттифоқдош республикалар қонунларида белгиланган компетенциясига биноан мазкур президиумлар ва пленумларга протестлар киритади;

Армиялар, флотилиялар, қўшилмалар, гарнизонлар ҳарбий трибуналларининг қонуний кучга кирган ҳал қилув қарорлари, ҳукмлари, ажримлари хусусида ва мазкур трибуналлар судьяларининг қарорлари хусусида СССР Қуролли Кучлари турлари, округлар, қўшинлар группалари, флотларнинг ҳарбий трибуналларига протестлар киритади;

2) СССР ва иттифоқдош республикалар судларининг ушбу Қонунга биноан ўзи протест киритиши мумкин бўлган ҳал қилув қарорлари, ҳукмлари, ажримлари ва қарорлари ижросини қонунда кўзда тутилган тартибда тўхтатиб туришга ҳақлидир;

3) суд практикасини ўрганиш ва умумлаштириш, судлов статистикасини анализ қилиш, шунингдек СССР Олий Суди Пленумининг раҳбарий изоҳотлари бажарилишини контроль қилиш ишини ташкил этади ва Пленум муҳокамасига материаллар киритади;

4) СССР Олий Суди Пленумини чақиради ва унинг мажлисларида раислик қилади; СССР Олий Суди коллегияларининг суд мажлисларида ҳар қандай ишни кўриш вақтида раислик қилиши мумкин;

5) СССР ва иттифоқдош республикаларнинг тегишли судларига чет эл судларининг айрим процессуал ишларни юритиш тўғрисидаги топшириқларини СССРнинг халқаро шартномаларга мувофиқ бажариш ҳақида кўрсатмалар беради;

6) СССР Олий Судининг фаолияти тўғрисида СССР Олий Советига ҳисоботлар тақдим этади ва бу ҳақда СССР Олий Советининг Президиумига маълумот беради;

7) СССР Олий Советига, унинг сессиялари ўртасидаги даврда эса СССР Олий Совети Президиумига СССР Олий Суди Раисининг ўринбосарларини, аъзоларини ва халқ маслаҳатчиларини чақириб олиш ёки вазифасидан муддатидан илгари озод қилиш тўғрисида тақдимномалар киритади;

8) СССР қонунларини шарҳлаш талаб этиладиган масалалар юзасидан СССР Олий Совети Президиумига тақдимномалар киритади;

9) СССР Олий Суди Пленумининг раҳбарий изоҳотлари ССР Иттифоқининг амалдаги қонунларига мувофиқ эмаслиги тўғрисида СССР Олий Судининг Пленумига тақдимномалар киритади, СССР Олий Судининг Пленуми тақдимномани рад этган тақдирда эса, СССР Олий Совети Президиумига тақдимнома киритади;

10) Иттифоқдош республика Олий Суди пленумининг раҳбарий изоҳотлари ССР Иттифоқи ёки иттифоқдош республика қонунларига мувофиқ эмаслиги тўғрисида иттифоқдош республика Олий Судининг пленумига тақдимнома киритади, иттифоқдош республика Олий Судининг пленуми тақдимномани рад қилган тақдирда эса, СССР Олий Судининг Пленумига ёки иттифоқдош республика Олий Советининг Президиумига тегишли тақдимнома киритади;

11) СССР Олий Суди Раисининг ўринбосарлари ўртасида вазифаларни тақсимлайди;

12) Судлов коллегияларининг ишига ташкилий раҳбарликни амалга оширади ва СССР Олий Судининг аппарати ишига раҳбарлик қилади;

13) ушбу Қонун билан ўзига берилган бошқа ваколатларни амалга оширади.

36-модда. СССР Олий Суди Раисининг ўринбосарлари

СССР Олий Суди Раисининг ўринбосарлари:

1) иттифоқдош республикаларнинг Олий Суди биринчи инстанция суди тариқасида чиқарган қарорлар, ҳукмлар, ажримлар хусусида, СССР Савдо-саноат палатаси ҳузуридаги Денгиз арбитраж комиссиясининг қарорлари хусусида СССР Олий Судининг судлов коллегияларига протестлар киритадилар;

иттифоқдош республикалар Олий Судларининг ҳал қилув қарорлари, ҳукмлари, ажримлари ва қарорлари ССР Иттифоқи қонунларига зид бўлган ёки улар бошқа иттифоқдош республикаларнинг манфаатларига хилоф бўлган тақдирда, шу хусусда иттифоқдош республикалар Олий Судлари президиумлари ва пленумларининг иттифоқдош республикалар қонунларида белгиланган компентенциясига мувофиқ мазкур президиумлар ва пленумларга протестлар киритадилар;

СССР Қуролли Кучларининг турлари, округлар, қўшинлар группалари, флотлар ҳарбий трибуналларининг қонуний кучга кирган қарорлари, ҳукмлари, ажримлари хусусида ва мазкур трибуналлар судьяларининг қарорлари хусусида СССР Олий Судининг Ҳарбий коллегиясига протестлар киритадилар;

армиялар, флотилиялар, қўшилмалар, гарнизонлар ҳарбий трибуналларининг қонуний кучга кирган қарорлари, ҳукмлари, ажримлари хусусида ва мазкур трибуналлар судьяларининг қарорлари хусусида СССР Қуролли Кучлари турлари, округлар, қўшинлар группалари, флотларнинг ҳарбий трибуналларига протестлар киритадилар;

СССР Олий Суди коллегияларининг суд мажлисларида ҳар қандай ишни кўриш вақтида раислик қилишлари мумкин;

2) СССР ва иттифоқдош республикалар судларининг ушбу Қонунга биноан ўзлари протест киритиши мумкин бўлган ҳал қилувчи қарорлари, ҳукмлари, ажримлари ва қарорлари ижросини Қонунда кўзда тутилган тартибда тўхтатиб туришга ҳақлидирлар;

3) вазифаларнинг тақсимланишига мувофиқ СССР Олий Суди аппаратининг структура бўлинмалари ишига раҳбарлик қиладилар.

СССР Олий Судининг Раиси бўлмаган тақдирда СССР Олий Суди Раисининг Биринчи ўринбосари, Биринчи ўринбосар ҳам бўлмаган ҳолда СССР Олий Суди Раисининг ўринбосари Раиснинг ҳуқуқлари ва вазифаларини амалга оширади.

37-модда. СССР Олий Суди судлов коллегияларининг раислари

СССР Олий Суди судлов коллегияларининг раислари:

1) тегишли коллегияларнинг ишларига раҳбарлик қиладилар;

2) коллегияларнинг суд мажлисларида ишларни кўриш учун суд ҳайъатларини тузадилар;

3) ўзлари раҳбарлик қилувчи коллегияларнинг суд мажлисларида раислик қиладилар;

4) коллегияларнинг фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларни СССР Олий Суди Пленумига тақдим этадилар;

5) СССР Олий Судининг ваколатлари доирасида суд ишларини назорат тартибида текшириш учун, шунингдек суд практикасини ўрганиш ва умумлаштириш учун талаб қилиб олишга ҳақлидирлар;

6) зарурат туғилган тақдирда, ишни бир иттифоқдош республиканинг судидан иккинчи иттифоқдош республиканинг судига, СССР Қуролли Кучлари тури, округ, қўшинлар группаси, флот ҳарбий трибуналидан СССР Қуролли Кучлари бошқа тури, округ, қўшинлар группаси, флотнинг ҳарбий трибуналига ўтказиш тўғрисидаги масалани ҳал этадилар.

СССР Олий Суди ҳарбий коллегиясининг раиси бундан ташқари:

1) СССР Қуролли Кучлари турлари, округлар, қўшинлар группалари, флотлар ҳарбий трибуналларининг қонуний кучга кирган қарорлари, ҳукмлари, ажримлари хусусида ва мазкур трибуналлар судьяларининг қарорлари хусусида СССР Олий Судининг ҳарбий коллегиясига протестлар киритади;

армиялар, флотилиялар, қўшилмалар, гарнизонлар ҳарбий трибуналларининг қонуний кучга кирган қарорлари, ҳукмлари, ажримлари хусусида ва мазкур трибуналлар судьяларининг қарорлари хусусида СССР Қуролли Кучлари турлари, округлар, қўшинлар группалари, флотларнинг ҳарбий трибуналларига протестлар киритади;

2) ҳарбий трибуналнинг ушбу Қонунга биноан ўзи протест киритиши мумкин бўлган ҳал қилувчи қарорлари, ҳукмлари, ажримлари ва қарорлари ижросини Қонунда кўзда тутилган тартибда тўхтатиб туришга ҳақлидир;

3) суд практикасини ўрганиш ва умумлаштириш, суд статистикасини анализ қилиш, шунингдек СССР Олий Суди Пленумининг Қонунда кўзда тутилган тартибда раҳбарий изоҳотларини ҳарбий трибуналлар қандай бажараётганлигини контроль қилиш ишини ташкил этади;

4) ҳарбий коллегиянинг судлов фаолиятидан келиб чиқадиган масалалар тўғрисида СССР мудофаа министрига, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг Бош сиёсий бошқармаси бошлиғига, СССР Қуролли Кучлари турларининг Бош қўмондонларига, чегара ва ички қўшинлар қўмондонлиги ва сиёсий органларига ахборот бериб туради;

5) СССР Мудофаа министрлиги коллегиясининг СССР Қуролли Кучлари турлари ҳарбий кенгашларининг мажлисларида қонунчиликни ва ҳарбий интизомни мустаҳкамлаш масалаларини муҳокама қилиш пайтида қатнашади.

38-модда. СССР Олий Суди Пленумининг секретари

СССР Олий Суди Пленумининг секретари СССР Олий Судининг аъзоси вазифасини бажариш билан бирга, Пленум мажлисларига тайёргарлик кўриш юзасидан ташкилий ишларни амалга оширади, протокол юритилишини таъминлайди ҳамда Пленум қабул қилган қарорларнинг ижро этилиши учун зарур ишларни амалга оширади.

5-БОБ
СССР ОЛИЙ СУДИНИНГ АППАРАТИ

39-модда. СССР Олий Суди аппаратининг структураси ва штатлари

Суд практикасини ўрганиш, умумлаштириш ҳамда суд статистикасини анализ қилиш, совет қонунларини системага солиш ва пропаганда қилиш ҳамда СССР Олий Судининг фаолияти билан боғлиқ бўлган бошқа вазифаларни бажариш ишини олиб бориш учун СССР Олий Судининг аппарати составида бўлимлар ва бошқа структурадаги бўлинмалар тузилади. Бўлимларнинг, бошқа структурадаги бўлинмаларнинг бошлиқлари ва уларнинг ўринбосарлари СССР Олий Суди Раисининг катта ёрдамчилари ёки ёрдамчилари ҳисобланадилар. СССР Олий Суди Раисининг иш соҳалари бўйича ёрдамчилари ҳам бўлади. СССР Олий Судининг судлов коллегияларида ва бўлимларида бош ва катта консультантлар, бош ва катта инспекторлар, консультантлар, инспекторлар, шунингдек, бошқа хизматчилар ва хизмат кўрсатувчи кичик ходимлар бўлади.

СССР Олий Суди аппаратининг структураси ва штатдаги ходимлар сони СССР Олий Суди Раисининг тақдимига биноан, СССР Олий Суди ҳарбий коллегиясининг структураси ва штатдаги ходимлари сони эса СССР Олий Суди Раиси билан СССР мудофаа министрининг биргаликда киритган тақдимномасига биноан СССР Олий Советининг Президиуми томонидан тасдиқланади.

СССР Олий Суди ҳарбий коллегиясининг офицерлари ва генераллари ҳақиқий ҳарбий хизматда бўладилар, шахсий состави эса СССР Қуролли Кучларининг штат сонига киради.

СССР Олий Судининг штат жадвали, бўлимлари ва бошқа структурадаги бўлинмалари тўғрисидаги қоидалар СССР Олий Судининг Раиси томонидан тасдиқланади.

СССР Олий Судининг Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Давлат герби тасвирланган ва ўз номи ёзилган муҳри бўлади.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1979 йил 30 ноябрь.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҚОНУНИ

СССР ПРОКУРАТУРАСИ ТЎҒРИСИДА

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Қонунларнинг ижроси устидан олий назорат

СССР Конституциясига мувофиқ барча министрликлар, давлат комитетлари ва идоралари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижро қилувчи ва бошқарувчи органлари, колхозлар, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотлари, мансабдор шахслар, шунингдек гражданлар қонунларни аниқ ва бир хилда ижро этишлари устидан олий назорат СССР Бош прокурори ва унга бўйсунувчи прокурорлар зиммасига юклатилади.

2-модда. Прокуратуранинг вазифалари

СССР Прокуратурасининг фаолияти социалистик қонунчиликни ва ҳуқуқ-тартиботни ҳар томонлама мустаҳкамлашга қаратилган бўлиб у:

СССРнинг СССР Конституцияси билан мустаҳкамлаб қўйилган ижтимоий тузумини, унинг сиёсий ва иқтисодий системаларини;

гражданларнинг СССР Конституциясида ва совет қонунларида эълон қилинган ҳамда гарантиялаб қўйилган ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ва шахсий ҳуқуқлари ҳамда эркинликларини;

давлат корхоналари, муассасалари ва ташкилотларининг, колхозларнинг, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотларининг ҳуқуқларини ҳамда қонуний манфаатларини ҳар қандай тажовузлардан муҳофаза қилиш вазифасини бажаради.

Прокуратура ўзининг бутун фаолияти билан мансабдор шахсларни ва гражданларни ўз конституцион вазифаларини виждонан бажариш, қонунлар ва социалистик жамиятда яшаш қоидаларига риоя этиш руҳида тарбиялашга кўмаклашади.

3-модда. Прокуратура фаолиятининг асосий йўналишлари

СССР Прокуратураси ўз зиммасига юклатилган вазифаларга биноан қуйидаги асосий йўналишлар бўйича ҳаракат қилади:

давлат бошқарув органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, мансабдор шахслар ва гражданлар қонунларни бажаришлари устидан назорат қилиш (умумий назорат);

суриштирув ва дастлабки терговорганлари қонунларни бажаришлари устидан назорат қилиш;

судларда ишларни кўриш чоғида қонунларнинг бажарилиши устидан назорат қилиш;

қўлга тушганлар сақланадиган жойларда, дастлабки қамоқ жойларида, жазоларни ва суд тайинлаган мажбурий характердаги бошқа жазо чораларини ўташ вақтида қонунларга риоя этилиши устидан назорат қилиш;

социалистик мулкни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунларни бузишга қарши кураш олиб бориш;

жиноятчиликка ва қонунларни бошқача тарзда бузишларга қарши курашиш, жиноятлар юзасидан тергов олиб бориш, жиноят қилган шахсларни жиноий жавобгарликка тортиш, жиноят учун жавобгарликнинг муқаррарлигини таъминлаш;

жиноятларнинг ва қонун талабларини бошқача тарзда бузиш ҳолларининг олдини олиш тадбирларини бошқа давлат органлари билан бирга ишлаб чиқиш;

ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг жиноятларга ва қонун талабларини бошқача тарзда бузишларга қарши кураш соҳасидаги фаолиятини мувофиқлаштириб туриш;

қонунларни такомиллаштиришда ва совет қонунларини пропаганда қилишда қатнашиш.

4-модда. Прокуратуранинг тузилиш ва фаолият принциплари

Прокуратура органлари:

ягона ва марказлаштирилган системани — СССР Бош прокурори бошчилигидаги СССР Прокуратурасини ташкил этади, қуйи прокурорлар юқори прокурорларга бўйсунади;

социалистик қонунчилик асосида, СССР Конституциясига, иттифоқдош республикалар конституциялари ва автоном республикаларнинг конституцияларига ҳамда совет қонунларига мувофиқ ҳаракат қиладилар;

ҳеч қандай маҳаллий тафовутларга қарамай ҳамда бирон-бир маҳаллий ва идоравий таъсирлардан холи бўлган ҳолда, қонунларнинг тўғри ва бир хилда татбиқ этилиши устидан назорат қилиб турадилар;

Қонунни ким бузишидан қатъи назар, унинг ҳар қандай бузилиши ҳолларини аниқлаш ва ўз вақтида тугатиш, бузилган ҳуқуқларни қайта тиклаш ҳамда айбдорларни Қонунда белгиланган жавобгарликка тортиш чораларини кўрадилар;

халқ депутатлари Советлари, бошқа давлат органлари, жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективлари билан ҳамжиҳатликда ҳаракат қиладилар, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш ишида гражданларнинг актив ёрдамига таянадилар.

СССР Конституциясига мувофиқ, прокуратура органлари ўз ваколатларини ҳар қандай маҳаллий органлардан мустақил равишда амалга ошириб, бунда фақат СССР Бош прокурорига бўйсунадилар.

5-модда. Прокуратура тўғрисидаги қонунлар

Прокуратура органларининг тузилиш ва фаолият тартиби ҳамда прокурорларнинг ваколатлари СССР Конституцияси билан, ушбу Қонун ҳамда ССР Иттифоқининг бошқа қонун актлари билан белгиланади. Прокурорлар ва прокуратура терговчиларининг судлов ишларини юргизиш борасидаги ваколатларни амалга ошириш тартиби ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонун актлари билан белгиланади.

6-модда. СССР Бош прокурорининг тайинланиши, масъулияти ва ҳисоб бериши

СССР Конституциясига мувофиқ, СССР Бош прокурори СССР Олий Совети томонидан тайинланади, унинг олдида жавобгардир ва унга ҳисоб беради, Олий Советнинг сессиялари ўртасидаги даврда эса СССР Олий Советининг Президиуми олдида жавобгар бўлиб, унга ҳисоб бериб туради.

СССР Бош прокурори ўзининг ваколат муддати даврида камида бир марта СССР Олий Советига ўз фаолияти тўғрисида ҳисоб беради ва шу ҳақда СССР Олий Совети Президиумига мунтазам ахборот бериб туради.

7-модда. Қуйи прокурорларни тайинлаш

Иттифоқдош республикаларнинг, автоном республикаларнинг, ўлкалар, областлар ва автоном областларнинг прокурорлари СССР Бош прокурори томонидан тайинланади. Автоном округларнинг прокурорлари, район ва шаҳар прокурорлари иттифоқдош республикаларнинг прокурорлари томонидан тайинланиб, СССР Бош прокурори томонидан тасдиқланади.

8-модда. Прокурорларнинг ваколат муддати

СССР Бош прокурорининг ва барча қуйи прокурорларнинг ваколат муддати беш йилдир.

9-модда. СССР Бош прокурорининг, иттифоқдош ва автоном республикалар прокурорларининг қонун лойиҳалари тайёрлашдаги ташаббуси

СССР Конституциясига мувофиқ, СССР Бош прокурорига СССР Олий Советига Қонун лойиҳалари тайёрлаб киритиш ҳуқуқи берилади.

Иттифоқдош республикаларнинг конституцияларига ва автоном республикаларнинг конституцияларига мувофиқ иттифоқдош ва автоном республикаларнинг прокурорларига тегишли иттифоқдош республикаларнинг Олий Советларига ва автоном республикаларнинг Олий Советларига қонун лойиҳалари тайёрлаб киритиш ҳуқуқи берилади.

СССР Бош прокурори СССР Олий Совети Президиумига, иттифоқдош республикаларнинг прокурорлари иттифоқдош республикалар Олий Советларининг Президиумларига ва автоном республикаларнинг прокурорлари автоном республикалар Олий Советларининг Президиумларига қонунларни шарҳлаб беришни талаб қилувчи масалалар юзасидан тақдимномалар киритишга ҳақлидирлар.

10-модда. Прокуратура органларида таклифлар, аризалар ва шикоятларнинг кўриб чиқилиши

Прокурорлар гражданларнинг, давлат ва жамоат ташкилотларининг таклифлари, аризалари ва шикоятларини Қонунда белгиланган тартибда кўриб чиқишга ҳамда гражданлар ва ташкилотларнинг бузилган ҳуқуқларини қайта тиклаш ва қонуний мансабларини ҳимоя қилиш чораларини кўришга мажбурдирлар.

Прокурорлар гражданларни шахсан қабул қиладилар.

11-модда. СССРнинг халқаро шартномаларидан келиб чиқадиган масалаларнинг прокуратура органлари томонидан ҳал этилиши.

Прокуратура органлари СССРнинг халқаро шартномаларидан келиб чиқадиган масалаларни ўз ҳуқуқлари доирасида ва белгиланган тартибда ҳал этадилар.

II. ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИ СИСТЕМАСИ ВА УЛАРНИНГ ТАШКИЛ ЭТИЛИШИ

12-модда. Прокуратура органлари системаси

Прокуратура органларининг системаси ССР Иттифоқи Прокуратурасидан, иттифоқдош республикаларнинг, автоном республикаларнинг, ўлкалар, областларнинг прокуратураларидан, область прокуратуралари ҳуқуқлари доирасида иш кўрувчи шаҳар прокуратураларидан, автоном областлар, автоном округларнинг прокуратураларидан, район, шаҳар прокуратураларидан иборатдир, ҳарбий прокуратуралар, транспорт прокуратуралари ва область прокуратураларига, район ёки шаҳар прокуратураларига тенглаштирилган бошқа прокуратуралар ҳам прокуратура органлари системасига киради. СССР Бош прокурори район прокуратуралари бўлган шаҳарларда район прокуратуралари бўйсунувчи шаҳар прокуратураларини тузиши мумкин.

СССР Қуролли Кучларида иш кўрувчи ҳарбий прокуратуранинг тузилиш ва фаолият тартиби ушбу Қонун билан, ССР Иттифоқининг бошқа Қонун актлари билан ва СССР Бош прокурори тақдимига биноан СССР Олий Совети Президиуми томонидан тасдиқланадиган ҳарбий прокуратура тўғрисидаги Низом билан белгиланади.

Темир йўл, сув ва ҳаво транспортидаги транспорт прокуратуралари ҳамда СССР Бош прокурори томонидан тузиладиган бошқа прокуратуралар область, район ёки шаҳар прокуратуралари ҳуқуқлари асосида ташкил этилади ва иш кўради.

13-модда. СССР Бош прокурорининг прокуратура органларига раҳбарлик қилиш соҳасидаги ваколатлари

СССР Бош прокурори прокуратура органларининг фаолиятига раҳбарлик қилади ва уларнинг иши устидан контроллик қилиб туради.

СССР Бош прокурори қонунлар асосида ва уларни ижро этиш юзасидан буйруқлар ва инструкциялар чиқаради ҳамда барча прокуратура органлари учун мажбурий кўрсатмалар беради.

СССР Бош прокурорининг тергов ишига оид кўрсатмалари барча тергов органлари томонидан ижро этилиши учун мажбурийдир.

СССР Бош прокурори прокурорларни ва прокуратура терговчиларини лавозимга тайинлаш ва вазифадан озод қилиш тартибини белгилайди, лавозимга тайинланиш ва ундан озод этилиш тартиби ушбу Қонунда белгиланган ходимлар бундан мустаснодир.

СССР Бош прокурорининг буйруқлари, инструкциялари ва кўрсатмалари Қонунга мувофиқ бўлмаган тақдирда СССР Олий Совети Президиуми томонидан бекор қилиниши мумкин.

14-модда. ССР Иттифоқи Прокуратураси

ССР Иттифоқи Прокуратурасига СССР Бош прокурори бошчилик қилади.

СССР Бош прокурорининг СССР Бош прокурори тақдимига биноан СССР Олий Совети Президиуми томонидан тайинланадиган биринчи ўринбосари ва ўринбосарлари бўлади. Вазифаларни ўринбосарлар ўртасида СССР Бош прокурори тақсимлайди.

ССР Иттифоқи Прокуратурасида СССР Бош прокурори (раис), лавозимларига кўра унинг биринчи ўринбосари ва ўринбосарлари, шунингдек прокуратура органларининг бошқа раҳбар ходимларидан иборат составда коллегия тузилади. Коллегиянинг номма-ном ҳайъати СССР Бош прокурорининг тақдимига биноан СССР Олий Совети Президиуми томонидан тасдиқланади.

ССР Иттифоқи Прокуратурасида бош бошқармалар, бошқармалар ва бўлимлар бўлади. ССР Иттифоқи Прокуратураси составида Бош ҳарбий прокуратура тузилади. СССР Бош прокурорининг катта ёрдамчилари ва ёрдамчилари бош бошқармаларнинг, бошқармалар ва бўлимларнинг бошлиқлари ва бошлиқ ўринбосарлари ҳисобланади, улар СССР Бош прокурори томонидан тайинланади ва вазифасидан озод қилинади. СССР Бош прокурорининг алоҳида топшириқларни бажарувчи ёрдамчилари ҳам бўлади. Бош бошқармаларда, бошқармалар ва бўлимларда катта прокурорлар ва прокурорлар бўлади.

ССР Иттифоқи Прокуратурасининг структура бўлинмалари тўғрисидаги Низомларни СССР Бош прокурори тасдиқлайди.

ССР Иттифоқи Прокуратураси манфаатдор министрликлар ва идоралар билан биргаликда ҳамда СССР Марказий статистика бошқармаси билан келишиб туриб, жиноятчилик ҳамда жиноятларнинг очилиш ва текширилиш ҳолатлари тўғрисида яхлит учёт ва статистика ҳисоботи системасини ҳамда методикасини ишлаб чиқади.

15-модда. Иттифоқдош республикаларнинг прокуратуралари

Иттифоқдош республикаларнинг прокуратураларига иттифоқдош республикаларнинг прокурорлари бошчилик қиладилар.

Иттифоқдош республикалар прокурорларининг биринчи ўринбосарлари ва ўринбосарлари бўлади. Улар иттифоқдош республикалар прокурорларининг тақдимига биноан СССР Бош прокурори томонидан тайинланади ва вазифасидан озод қилинади.

Иттифоқдош республикаларнинг прокуратураларида иттифоқдош республика прокурори (раис) ва прокуратура органларининг бошқа раҳбар ходимларидан иборат составда коллегия тузилади. Коллегиянинг номма-ном ҳайъати иттифоқдош республика прокурорининг тақдимига биноан СССР Бош прокурори томонидан тасдиқланади.

Иттифоқдош республикаларнинг прокуратураларида бошқармалар ва бўлимлар бўлади. Иттифоқдош республикалар прокурорларининг катта ёрдамчилари ва ёрдамчилари бошқармалар ҳамда бўлимларнинг бошлиқлари ва бошлиқ ўринбосарлари ҳисобланади. Иттифоқдош республикалар прокурорларининг алоҳида топшириқларни бажарувчи ёрдамчилари ҳам бўлиши мумкин.

Бошқармалар ва бўлимларда катта прокурорлар ва прокурорлар бўлади.

16-модда. Автоном республикаларнинг, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, автоном областлар, автоном округларнинг прокуратуралари, район ва шаҳар прокуратуралари

Автоном республикаларнинг, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, автоном областлар, автоном округларнинг прокуратураларига, район ва шаҳар прокуратураларига тегишли прокурорлар бошчилик қиладилар.

Автоном республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, автоном областлар прокурорларининг биринчи ўринбосарлари ва ўринбосарлари бўлади.

Автоном республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, автоном областларнинг прокуратураларида прокуратурага бошчилик қилувчи прокурор (раис) ва прокуратура органларининг бошқа раҳбар ходимларидан иборат составда коллегия тузилади. Коллегиянинг номма-ном ҳайъати тегишли прокурорнинг тақдимига биноан иттифоқдош республиканинг прокурори томонидан тасдиқланади.

Автоном республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, автоном областларнинг прокуратураларида бошқармалар ва бўлимлар тузилади. Шу прокуратураларга бошчилик қилувчи прокурорларнинг катта ёрдамчилари ва ёрдамчилари бошқармалар ва бўлимларнинг бошлиқлари ҳамда бошлиқ ўринбосарлари ҳисобланади. Бошқармалар ва бўлимларда бошқарма ва бўлимларнинг прокурорлари бўлади.

Шаҳар прокуратураларида ҳам бошқармалар ва бўлимлар тузилиши мумкин.

Автоном округлар прокурорларининг, район ва шаҳар прокурорларининг ўринбосарлари, катта ёрдамчилари ва ёрдамчилари бўлиши мумкин.

17-модда. Ҳарбий прокуратура

Бош ҳарбий прокуратурага СССР Бош прокурорининг тақдимига биноан СССР Олий Совети Президиуми томонидан тайинланадиган Бош ҳарбий прокурор бошчилик қилади. Бош ҳарбий прокурорнинг ўринбосарлари, СССР Қуролли Кучлари турларининг, ҳарбий округларнинг, ҳаво ҳужумидан мудофаа округларининг, қўшинлар группалари ва флотларнинг ҳарбий прокурорлари Бош ҳарбий прокурорнинг тақдимига биноан СССР Бош прокурори томонидан тайинланади.

Армиялар, флотилиялар, қўшилмалар, гарнизонларнинг ҳарбий прокурорлари ва уларга тенглаштирилган ҳарбий прокурорлар Бош ҳарбий прокурор томонидан тайинланиб, СССР Бош прокурори томонидан тасдиқланади.

Бош ҳарбий прокуратурада коллегия тузилади, унинг ҳайъати Бош ҳарбий прокурорнинг тақдимига биноан СССР Бош прокурори томонидан тасдиқланади.

18-модда. Прокуратуранинг терговчилари

Прокуратуранинг терговчилари Қонунга мувофиқ ўз компетенциясига доир ишлар юзасидан, шунингдек прокурор томонидан уларга берилган ишлар юзасидан дастлабки тергов ўтказадилар.

СССР Бош прокурори, иттифоқдош республикаларнинг прокурорлари, Бош ҳарбий прокурор ҳузурида алоҳида муҳим ишлар билан шуғулланувчи катта терговчилар ва алоҳида муҳим ишлар билан шуғулланувчи терговчилар бўлади; ССР Иттифоқи Прокуратурасида ва иттифоқдош республикаларнинг прокуратураларида катта терговчилар ҳам бўлиши мумкин; автоном республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, автоном областларнинг прокуратураларида алоҳида муҳим ишлар билан шуғулланувчи терговчилар ва катта терговчилар бўлади; автоном округларнинг прокуратураларида, район ва шаҳар прокуратураларида эса катта терговчилар ва терговчилар бўлади.

Ҳарбий прокуратураларда, транспорт прокуратураларида ҳамда область, район ва шаҳар прокуратураларига тенглаштирилган бошқа прокуратураларда, тегишли бўлишига қараб, алоҳида муҳим ишлар билан шуғулланувчи терговчилар, катта терговчилар ва терговчилар бўлади.

СССР Бош прокурори ҳузуридаги алоҳида муҳим ишлар билан шуғулланувчи катта терговчилар ва алоҳида муҳим ишлар билан шуғулланувчи терговчилар СССР Бош прокурори томонидан тайинланади ва вазифасидан озод қилинади.

19-модда. Прокуратура органлари коллегияларининг фаолият тартиби.

ССР Иттифоқи Прокуратурасининг коллегияси ўз мажлисларида прокуратура фаолиятининг асосий соҳаларига доир ишларнинг аҳволини кўриб чиқади, ижрони текшириш, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш масалаларини, энг муҳим буйруқлар ва инструкцияларнинг лойиҳаларини муҳокама қилади, Бош ҳарбий прокурорнинг, ССР Иттифоқи Прокуратураси бош бошқармалари, бошқармалари ва бўлимлари бошлиқларининг, иттифоқдош республикалар прокурорларининг ва бошқа прокуратура органлари ходимларининг ҳисоботларини тинглайди.

Коллегиянинг қарорлари СССР Бош прокурорининг буйруқлари билан амалга оширилади. СССР Бош прокурори билан коллегия ўртасида ихтилоф чиққан тақдирда, СССР Бош прокурори ўз қарорини амалга оширади, лекин вужудга келган ихтилофлар ҳақида СССР Олий Совети Президиумини хабардор қилиб қўяди. Коллегия аъзолари ҳам ўз фикрини СССР Олий Совети Президиумига билдиришлари мумкин.

Иттифоқдош республикалар, автоном республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, автоном областларнинг прокуратураларидаги коллегиялар ўз мажлисларида прокуратура органлари фаолиятига, қонунларнинг ижроси устидан назоратни амалга ошириш юзасидан СССР Бош прокурори чиқарган буйруқларнинг бажарилишига доир энг муҳим масалаларни кўриб чиқадилар, бошқармалар ва бўлимлар бошлиқларининг, қуйи прокурорларнинг ва бошқа прокуратура ходимларининг ҳисоботларини тинглайдилар, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш масалаларини, буйруқлар ва инструкцияларнинг лойиҳаларини муҳокама қиладилар.

Коллегия қарорлари тегишли прокурорнинг буйруқлари билан амалга оширилади. Иттифоқдош республиканинг прокурори билан коллегия ўртасида ихтилоф чиққан тақдирда иттифоқдош республиканинг прокурори ўз қарорини амалга оширади, лекин вужудга келган ихтилофлар ҳақида СССР Бош прокурорини хабардор қилиб қўяди. Коллегия аъзолари ҳам ўз фикрини СССР Бош прокурорига билдиришлари мумкин. Автоном республика, ўлка, область, шаҳар, автоном область прокурори билан коллегия ўртасида ихтилоф чиққан тақдирда, прокурор ўз қарорини амалга оширади, лекин вужудга келган ихтилоф ҳақида иттифоқдош республика прокурорини хабардор қилиб қўяди. Коллегия аъзолари ҳам ўз фикрини иттифоқдош республика прокурорига билдиришлари мумкин.

20-модда. Прокурорлар ва терговчилар лавозимига тайинланган кишиларга нисбатан қўйиладиган талаблар

Олий юридик маълумоти бор ҳамда зарур сиёсий, амалий ва маънавий фазилатларга эга бўлган СССР гражданлари прокурорлар ва прокуратура терговчилари этиб тайинланади.

Олий юридик ўқув юртини тугаллаган, лекин ихтисоси юзасидан амалий иш тажрибаси бўлмаган шахслар прокуратура органларида бир йил давомида стажировкадан ўтадилар.

Тўлиқ олий юридик маълумоти бўлмаган шахсларни прокурорлар ва прокуратура терговчилари лавозимига тайинлашга, стажировка ўтиш муддатини қисқартиришга ёки стажировкани ўтишдан озод қилишга айрим ҳоллардагина йўл қўйилиб; бу иш СССР Бош прокурори белгилаган тартибда амалга оширилиши мумкин.

Иттифоқдош республикалар, автоном республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, автоном областлар, автоном округларнинг прокурорлари, шунингдек район, шаҳар, ҳарбий, транспорт ва бошқа прокурорлар лавозимига 25 ёшдан кам бўлмаган шахслар тайинланади.

Прокурорлар ва прокуратура терговчилари аттестациядан ўтказилиши лозим. Аттестациядан ўтказиш тартиби СССР Бош прокурори томонидан белгиланади.

Прокуратура органларида хизмат қилиш билан айни бир вақтда корхоналар, муассасалар ёки ташкилотларда ўриндошлик асосида ишлашга йўл қўйилмайди, илмий ёки педагоглик фаолияти бундан мустаснодир.

21-модда. Прокуратура органлари ходимларининг класс даражалари

Прокуратура органларининг ходимларига, шу жумладан прокуратуранинг илмий муассасалари ва ўқув юртлари ходимларига ҳам, ўзлари эгаллаб турган лавозимларига ва иш стажига мувофиқ класс даражалари берилади.

Юстиция ҳақиқий давлат маслаҳатчиси класс даражаси, шунингдек 1,2 ва 3 класс юстиция давлат маслаҳатчиси класс даражалари СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан берилади. Бошқа класс даражалари СССР Бош прокурорининг буйруғи билан берилади.

Прокуратура органлари ходимларининг класс даражалари тўғрисидаги Низом СССР Олий Совети Президиуми томонидан тасдиқланади.

Класс даражалари берилган шахсларга класс даражасини ҳисобга олиб, мансаб окладига қўшимча ҳақ белгиланади. Бундай қўшимча ҳақ миқдорлари СССР Министрлар Совети томонидан белгиланади.

III. ПРОКУРОР НАЗОРАТИ

1-БОБ

ДАВЛАТ БОШҚАРУВ ОРГАНЛАРИ, КОРХОНАЛАР, МУАССАСАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, МАНСАБДОР ШАХСЛАР ВА ГРАЖДАНЛАРНИНГ ҚОНУНЛАРНИ ИЖРО ЭТИШЛАРИ УСТИДАН НАЗОРАТ (УМУМИЙ НАЗОРАТ)

22-модда. Умумий назоратнинг вазифалари

СССР Бош прокурори ва унга бўйсунувчи прокурорлар қонунларни министрликлар, давлат комитетлари ва идоралари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижро этувчи ва бошқарувчи органлари, колхозлар, кооператив ташкилотлари ва бошқа жамоат ташкилотлари, мансабдор шахслар ҳамда гражданлар қандай ижро этаётганликлари устидан назорат қилиб борадилар, токи:

мазкур органлар ва ташкилотлар чиқарадиган актлар СССР Конституциясига, иттифоқдош республикаларнинг конституцияларига ва автоном республикаларнинг конституцияларига, СССР, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонун актларига, шунингдек СССР Министрлар Советининг, иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советларининг қарорларига мувофиқ бўлиши;

қонунлар мансабдор шахслар ва гражданлар томонидан аниқ ва бир хилда бажарилиши зарур.

23-модда. Прокурорнинг умумий назоратни амалга ошириш соҳасидаги ваколатлари

Прокурор умумий назоратни амалга оширар экан, ўз ҳуқуқи доирасида:

1) министрликлар, давлат комитетлари ва идоралари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижро этувчи ва бошқарувчи органлари, колхозлар, кооператив ташкилотлари ва бошқа жамоат ташкилотлари ҳамда мансабдор шахслар чиқарган буйруқлар, инструкциялар, фармойишлар ва бошқа актларнинг Қонунга қанчалик мувофиқлигини текшириш учун талаб қилиб олади;

2) министрликлар, давлат комитетлари, идоралари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижро этувчи ва бошқарувчи органлари, ушбу модданинг I-бандида зикр қилинган бошқа муассасалар ва ташкилотлар раҳбарларидан, шунингдек мансабдор шахслардан зарур ҳужжатлар, материаллар, статистика маълумотлари ва бошқа маълумотларни беришни, Қонун бузилгани тўғрисида маълумотлар мавжуд бўлганлиги муносабати билан ўз назоратлари остидаги ёки ўзларига қарашли корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва ўзларига бўйсунувчи мансабдор шахслар фаолиятини текшириш ва ревизия қилишни, назоратни амалга ошириш вақтида вужудга келган масалаларни аниқлаш учун мутахассислар ажратишни талаб қилади;

3) Қонун бузилганлиги тўғрисидаги аризалар, шикоятлар ва бошқа маълумотлар муносабати билан ушбу модданинг I-бандида зикр этилган давлат бошқарув органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва мансабдор шахслар қонунларни қандай бажараётганликларини текширади;

4) гражданларнинг маъмурий тартибда ушланганлиги ҳамда маъмурий ҳуқуқ бузилганлиги учун тегишли органлар ва мансабдор шахсларнинг таъсир кўрсатиш чоралари қўлланилганлиги қанчалик қонунийлигини текширади;

5) Қонун бузилганлиги хусусида мансабдор шахслар ва гражданларни чақиртириб, улардан оғзаки ёки ёзма изоҳлар беришни талаб қилади;

6) министрликлар, давлат комитетлари ва идоралари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижро этувчи ва бошқарувчи органлари; давлат арбитражи, халқ контроли органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар томонидан чиқарилиб, қонунга зид бўлган актлар, шунингдек мансабдор шахсларнинг ғайри қонуний актлари ва ҳаракатлари устидан протест беради;

7) ҳуқуқни бузувчиларни Қонунда белгиланган тартибда жиноий жавобгарликка тортади, уларни интизомий ёки маъмурий тартибда жазолаш ишини қўзғатади. Қонунда кўзда тутилган ҳолларда улар тўғрисидаги материални жамоат таъсир чораларини қўллаш масаласини ҳал этиш учун жамоат ташкилотларига топширади. Қонунни бузишга йўл қўйиш мумкин эмаслиги тўғрисида уларни огоҳлантиради;

8) Қонун бузилиши натижасида етказилган моддий зарарнинг ўрни белгиланган тартибда қопланишини таъминлаш чораларини кўради;

9) Қонун бузилганлигини, бузилиш сабабларини ва бунга имкон берган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида давлат органларига, жамоат ташкилотларига ва мансабдор шахсларга тақдимномалар юборади.

24-модда. Прокурор талабларининг бажарилиши мажбурийлиги

Прокурорнинг аниқлаган қонун бузилиш ҳолларини, бундай бузишларнинг сабабларини ва бунга имкон берган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисидаги, актлар ва бошқа зарур ҳужжатлар, материаллар ҳамда маълумотлар бериш ҳақидаги, текширишлар, ревизиялар ўтказиш, мутахассислар ажратиш тўғрисидаги; прокуратурага келиш ва Қонун бузилганлиги хусусида изоҳлар бериш ҳақидаги талабларини бажариш шундай талаб юборилган барча органлар, мансабдор шахслар ва гражданлар учун мажбурийдир. Текшириш ёки ревизия бир ойдан ортиқ бўлмаган муддат ичида ўтказилиши ва унинг натижалари прокурорга маълум қилиниши лозим.

25-модда. Прокурорнинг умумий назорат тартибидаги протести

Прокурор қонунга зид бўлган акт хусусида шу актни чиқарган органга ёки юқори турувчи органга протест келтиради. Мансабдор шахснинг ғайри қонуний акти ёки ҳаракати хусусидаги протест ҳам шу тартибда келтирилади.

Протестда прокурор бу актнинг бекор қилинишини ёки уни Қонунга мувофиқ ҳолга келтиришни, шунингдек мансабдор шахснинг ғайри қонуний ҳаракатини тўхтатишни, бузилган ҳуқуқ қайта тикланишини талаб қилишга ҳақлидир.

Прокурорнинг протести шундай протест тушганидан кейин тегишли орган ёки мансабдор шахс томонидан ўн кунлик муддатдан кечиктирмай албатта кўриб чиқилиши шарт. Протестни кўриб чиқиш натижалари прокурорга маълум қилинади.

Гражданларнинг Қонун билан қўриқланадиган ҳуқуқлари ва эркинликларини бузувчи акт хусусида, шунингдек Қонунда кўзда тутилган бошқа ҳолатларда прокурор келтирган протест мазкур актнинг амал қилишини протест кўриб чиқилгунча тўхтатиб туради.

26-модда. Прокурорнинг умумий назорат тартибидаги тақдимномаси

Прокурор давлат органига, жамоат ташкилотига ёки Қонуннинг бузилишини бартараф қилиш ваколати бўлган мансабдор шахсга Қонун бузилганлигини, бузилиш сабабларини ва бунга имкон берган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида тақдимнома киритади. Қонуннинг бузилганлигини, бузилиш сабабларини, бунга имкон берган шарт-шароитларни бартараф этиш юзасидан бир ойлик муддатдан кечикмай конкрет чоралар кўрилиши ва унинг натижалари прокурорга маълум қилиниши лозим.

27-модда. Прокурорнинг қарори

Прокурор мансабдор шахс ёки граждан томонидан Қонун бузилганлиги характерига қараб, жиноий иш қўзғатиш, интизомий жазога тортиш ёки маъмурий тартибда жазо чораси қўлланиш учун иш қўзғатиш тўғрисида шу далилларга асосланган қарор чиқаради.

Далилларга асосланган бундай қарорни прокурор Қонунда кўзда тутилган бошқа ҳолларда ҳам чиқаради.

Прокурорнинг интизомий жазога тортиш ёки маъмурий тартибда жазо чораси бериш учун иш қўзғатиш тўғрисидаги қарори шу қарор олингандан кейин ўн кунлик муддатдан кечикмаган ҳолда, тегишли орган ёки мансабдор шахс томонидан кўриб чиқилиши лозим. Кўриб чиқиш натижалари прокурорга маълум қилинади.

2-БОБ

СУРИШТИРУВ ВА ДАСТЛАБКИ ТЕРГОВ ОРГАНЛАРИНИНГ ҚОНУНЛАРНИ БАЖАРИШЛАРИ УСТИДАН НАЗОРАТ

28-модда. Суриштирув ва дастлабки тергов органлари қонунларни бажаришлари устидан назорат қилиш вазифалари

СССР Бош прокурори ва унга бўйсунувчи прокурорлар суриштирув ва дастлабки тергов органлари томонидан қонунларни бажаришлари устидан назоратни амалга оширар эканлар:

бирорта ҳам жиноят очилмай қолмаслиги ва жиноят қилган бирон киши ҳам Қонунда белгиланган жавобгарликдан қутулиб қолмаслиги;

жиноят содир қилишда гумонсиралган гражданларни Қонунда белгиланган тартиб ва асослардагина ушлаш;

ҳеч кимнинг Қонунга хилоф равишда ва асоссиз жиноий жавобгарликка тортилмаслиги ёки ҳуқуқлари Қонунга хилоф бўлган бошқа тарзда чекланмаслиги;

ҳеч ким суднинг қарорисиз ёки прокурорнинг санкциясисиз қамоққа олинмаслиги;

жиноий ишларни қўзғатиш ва кўриб чиқишнинг Қонунда белгиланган тартибига, уларни текшириб чиқиш муддатларига, процесс қатнашчилари ва бошқа гражданларнинг ҳуқуқларига риоя этилиши;

жиноятларни текшириб чиқиш вақтида Қонуннинг ишнинг барча ҳолатлари ҳар томонлама, тўлатўкис ва холисона текширилиши тўғрисидаги талабларига оғишмай риоя қилиниши, айбланувчининг гуноҳини тасдиқлайдиган, шунингдек уни оқлайдиган ҳамда унинг жавобгарлигини енгиллаштирадиган ва оғирлаштирадиган ҳолатлар аниқланиши;

жиноят содир бўлиш сабаблари ва унга имкон берган шарт-шароитлар аниқланиши, уларни бартараф этиш чораларини кўрилиши мақсадини кўзлайдилар.

29-модда. Суриштирув ва дастлабки тергов органлари томонидан қонунларнинг бажарилиши устидан назорат қилиш соҳасида прокурорнинг ваколатлари

Прокурор суриштирув ва дастлабки тергов органлари томонидан қонунларнинг бажарилиши устидан назорат қилар экан, ўз ҳуқуқ доирасида:

1) суриштирув ва дастлабки тергов органларидан текшириш учун жиноий ишларни, содир қилинган жиноятлар тўғрисидаги, суриштирув ва дастлабки терговнинг бориши тўғрисидаги ҳужжатлар, материаллар ва бошқа маълумотларни, жиноят содир қилган шахсларни аниқлашни талаб қилиб олади; содир қилинган ёки тайёрланаётган жиноятлар тўғрисидаги аризалар ҳамда ахборотларни қабул қилиш, рўйхатга олиш ва ҳал этиш тўғрисидаги Қонун талабларининг бажарилишини ойида камида бир марта текшириб боради;

2) терговчиларнинг ёки суриштирув ўтказаётган шахсларнинг ғайри қонуний ва асоссиз қарорларини бекор қилади;

3) жиноятлар юзасидан тергов ўтказиш тўғрисида, эҳтиёт чораларини танлаш, ўзгартириш ёки бекор қилиш тўғрисида, жиноятни таърифлаш, айрим тергов ҳаракатларини ўтказиш ва жиноят қилган кишиларни қидириш тўғрисида ёзма кўрсатмалар беради;

4) суриштирув органларига жиноят қилган шахсларни ушлаш, олиб келиш, қамаб қўйиш, тинтув ўтказиш, топилган нарсаларни олиб кетиш (виемка), мазкур шахсларни қидириш тўғрисидаги қарорларни бажаришни, бошқа тергов ҳаракатлари олиб боришни топширади, шунингдек прокурор ёки прокуратура терговчиси қўлида бўлган ишлар юзасидан жиноятларни фош қилиш ва жиноят қилган шахсларни аниқлаш учун зарур чораларни кўриш тўғрисида кўрсатмалар беради;

5) суриштирув ва дастлабки терговни ўтказишда қатнашади ва зарур ҳолларда айрим тергов ҳаракатларини олиб боради ёки ҳар қандай иш юзасидан тўла ҳажмда текширув ўтказади;

6) тинтув ўтказишга, почта-телеграф корреспонденциясига арест солиш ва уни олиб кетишга, айбланувчини лавозимидан четлаштиришга ва терговчининг ҳамда суриштирув органининг қонунда кўзда тутилган бошқа ҳаракатларини амалга оширишига санкция беради;

(Давоми тўртинчи бетда.)

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҚОНУНИ

СССР ПРОКУРАТУРАСИ ТЎҒРИСИДА

(Боши учинчи бетда).

7) қонунда белгиланган ҳолларда ва тартибда тергов муддатини ва эҳтиёт чораси сифатида қамоқда сақлаш муддатини узайтиради;

8) қўшимча тергов ўтказиш тўғрисидаги ўз кўрсатмаларини ёзиб, жиноий ишни суриштирув ва дастлабки тергов органларига қайтаради;

9) ишни жуда батафсил ва холисона текширишни таъминлаш мақсадида ҳар қандай ишни суриштирув органидан олиб, терговчига топширади, ишни дастлабки тергов олиб борувчи бир органдан иккинчисига, шунингдек бир терговчидан иккинчи терговчига юборади;

10) башарти суриштирув ўтказаётган шахс ёки терговчи ишни тергов қилиш вақтида қонуннинг бузилишига йўл қўйса, уларни суриштирув ёки дастлабки тергов олиб боришни давом эттиришдан четлаштиради;

11) жиноий иш қўзғатади ёки жиноий иш қўзғатишни рад қилади; жиноий иш юргизишни ётқизади ёки тўхтатиб туради; қонунда кўзда тутилган ҳолларда терговчи ёки суриштирув органи жиноий ишни ётқизишига розилик беради; айблов фикрини (қарорни) тасдиқлайди; жиноий ишларни судга юборади.

Суриштирув ва дастлабки тергов органлари жиноий ишларни қўзғатиши ва тергов қилиши муносабати билан жиноят-процессуал қонунларида кўзда тутилган тартибда уларга прокурорнинг берган кўрсатмалари шу органлар учун мажбурийдир.

30-модда. Қамоққа олиш учун санкция бериш.

Қамоққа олиш учун санкция беришга: СССР Бош прокурори, Бош ҳарбий прокурор, иттифоқдош республикаларнинг, автоном республикаларнинг, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, автоном областларнинг прокурорлари, уларнинг ўринбосарлари, автоном округларнинг прокурорлари, район ва шаҳар прокурорлари, шунингдек ҳарбий, транспорт прокурорлари ҳамда область, район ва шаҳар прокурорлари ҳуқуқлари доирасида иш кўрувчи бошқа прокурорлар ҳамда область прокурорларининг ҳуқуқлари доирасида иш кўрувчи прокурор ўринбосарлари ҳақлидирлар.

Прокурор Қонунда кўзда тутилган асослар мавжуд бўлган тақдирда, гумондор ёки айбланувчини қамоққа олишга санкция беради. Прокурор қамоққа олиш тўғрисидаги санкция масаласини ҳал этишда қамоққа олиш асослари баён этилган ҳамма материаллар билан пухта танишиб чиқиши ва зарур ҳолларда гумондор ёки айбланувчини шахсан ўзи сўроқ қилиши, вояга етмаган гумондор ёки айбланувчини эса ҳамма ҳолларда шахсан ўзи сўроқ қилиши шарт.

3-Б О Б

СУДЛАРДА ИШЛАРНИ КЎРИБ ЧИҚИШ ВАҚТИДА ҚОНУНЛАРНИНГ БАЖАРИЛИШИ УСТИДАН НАЗОРАТ ҚИЛИШ

31-модда. Судларда ишларни кўриб чиқиш вақтида қонунларнинг бажарилиши устидан назорат қилиш вазифалари

СССР Бош прокурори ва унга бўйсунувчи прокурорлар судларда ишларни кўриб чиқиш вақтида қонунларнинг бажарилиши устидан назорат қилар эканлар:

ҳамма судлов инстанцияларида ишларнинг ҳар томонлама тўла-тўкис, ҳолисона ва ўз вақтида кўриб чиқилиши тўғрисидаги қонун талабларининг бажарилиши;

ҳар бир иш юзасидан қонуний ва асосли ҳал қилув қарори, ҳукм, ажрим ёки қарор чиқарилиши;

ҳал қилув қарори, ҳукм, ажрим ва қарор Қонун талабларига мувофиқ ўз вақтида ижрога топширилиши таъминланишини кўзда тутади.

Прокурорлар одил судловнинг мақсади ва суд вазифалари судларнинг мустақиллиги ва уларнинг фақат Қонунга бўйсуниши принципига қатъий риоя қилинган ҳолда амалга оширилишига кўмаклашадилар.

32-модда. Судларда ишларни кўриб чиқиш вақтида қонунларнинг бажарилиши устидан назорат қилиш соҳасида прокурорнинг ваколатлари

Прокурор судларда ишларни кўриб чиқиш вақтида қонунларнинг бажарилиши устидан назорат қилар экан, ўз ҳуқуқ доирасида:

1) суднинг бошқарув мажлисида, ишларни биринчи инстанция судида кассация ва назорат тартибида кўриб чиқишда қатнашади; ишларни кўриб чиқиш вақтида келиб чиққан масалалар юзасидан хулосалар беради; судда даъво қўзғатади ва судга аризалар топширади, гражданлик ишларининг моҳияти юзасидан умумий хулосалар беради; судда жиноий ишлар юзасидан давлат айбловчиси сифатида далилларни исбот қилишда қатнашади, асослар бўлган тақдирда айблашдан воз кечади; Қонунда кўзда тутилган бошқа процессуал ҳаракатларни амалга оширади;

2) суднинг ғайри қонуний ва асоссиз ҳал қилув қарорлари, ҳукмлари, ажримлари ва қарорларига протест келтиради;

3) суднинг ҳал қилув қарорлари, ҳукмлари, ажримлари ва қарорларининг ижро этилиши қонунийлигини текширади, суд ижрочисининг ғайри қонуний ҳаракатлари юзасидан протест келтиради;

4) Қонунда кўзда тутилган ҳолларда гражданлик ишлари юзасидан чиқарилган ҳал қилув қарорлари, ажримлар ва қарорларни қайта кўриб чиқиш ва янги очилган ҳолатларга мувофиқ жиноий ишларни қайтадан қўзғатиш чораларини кўради.

33-модда. Судларнинг ҳал қилув қарорлари, ҳукмлари, ажримлари ва қарорлари устидан кассация тартибида протест келтириш

Ғайри қонуний ва асоссиз чиқарилган ҳал қилув қарорлари, ҳукмлар, ажримлар ва қарорлар устидан кассацион ва хусусий протестлар келтириш ҳуқуқи, шуни биринчи инстанция судида кўриб чиқишда қатнашиш ёки қатнашмаслигидан қатъи назар ўз ҳуқуқ доирасида прокурорга ва прокурор ўринбосарига берилади. Прокурорларнинг ёрдамчилари, бошқармалар ва бўлимларнинг прокурорлари кўриб чиқишда ўзлари қатнашган ишлар юзасидангина протестлар келтиришлари мумкин.

34-модда. Назорат тартибида текшириш учун ишларни суддан чақиртириб олиш

Прокурор чиқарилган ҳал қилув қарори, ҳукм, ажрим ёки қарор қонуний кучга кирган ҳар қандай ишни ёки айрим категориядаги ишларни ўз ҳуқуқ доирасида суддан чақиртириб олишга ҳақлидир. Прокурор суднинг ҳал қилув қарори, ҳукми, ажрими ёки қарори ғайри қонуний ва асоссиз эканини пайқаса, назорат тартибида протест келтиради, башарти бундай қилиш унинг ҳуқуқ доирасига кирмаса, протест келтириш тўғрисида юқори прокурорга тақдимнома билан мурожаат этади. Протест келтириш учун асос бўлмаган тақдирда, прокурор ишни текширишни илтимос қилган шахсларга, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга ўз қарорини ва шундай қарорга келганлик сабабларини маълум қилади.

35-модда. Судларнинг ҳал қилув қарорлари, ҳукмлари, ажримлари ва қарорлари устидан назорат тартибида протест келтириш

Назорат тартибида протест келтириш ҳуқуқи:

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ҳар қандай суди чиқарган ҳал қилув қарори, ҳукми, ажрими ва қарори устидан — СССР Бош прокурорига;

ҳар қандай суднинг ҳал қилув қарори, ҳукми, ажрими ва қарори устидан — СССР Бош прокурорининг ўринбосарларига (СССР Олий Суди судлов коллегияларининг қарорлари, ҳукмлари ва ажримлари ҳамда иттифоқдош республикалар Олий судлари Пленумларининг ёки шу судлар президиумларининг қарорлари, агарда президиум олий судловнинг назорат инстанцияси бўлса, бундан мустаснодир);

иттифоқдош республиканинг ҳар қандай суди чиқарган ҳал қилув қарори, ҳукми, ажрими ва қарори устидан — иттифоқдош республика прокурорига ва унинг ўринбосарларига (иттифоқдош республика Олий Суди Пленуми (президиуми)нинг қарорлари бундан мустаснодир);

район (шаҳар) халқ судининг ҳал қилув қарори, ҳукми, ажрими ва қарори ҳамда тегишли автоном республиканинг Олий Суди, ўлка, область, шаҳар суди, автоном область суди, автоном округ судининг ишни кассация тартибида кўриб чиққан судлов коллегияси чиқарган ажрими устидан — автоном республика, ўлка, область, шаҳар прокурорига, автоном область, автоном округ прокурорига;

ҳар қандай ҳарбий трибуналнинг ҳал қилув қарори, ҳукми, ажрими ва қарори ҳамда шу трибуналлар судьяларининг қарорлари устидан Бош ҳарбий прокурорга;

армия, флотилия, қўшилма ва гарнизон ҳарбий трибуналининг ҳал қилув қарори, ҳукми, ажрими ва қарори устидан — Бош ҳарбий прокурорнинг ўринбосарларига, СССР Қуролли Кучлари турининг, ҳарбий округнинг, ҳаво ҳужумидан мудофаа округининг, қўшинлар группасининг, флотнинг ҳарбий прокурорига берилади.

СССР Олий Судининг Пленумига судлов иши юзасидан протест келтиришга СССР Бош прокурори ҳақлидир.

Судьянинг маъмурий ҳуқуқ талаблари бузилганлиги тўғрисидаги иш юзасидан чиқарган қарори устидан — район, шаҳар прокурори, юқори турувчи прокурорлар ва уларнинг ўринбосарлари протест келтиришлари мумкин.

36-модда. Протестни чақириб олиш

Суднинг ҳал қилув қарори, ҳукми, ажрими ва қарори устидан берилган протестни протест келтирган прокурор ёки юқори турувчи прокурор шу протест судда кўрилишидан аввал чақиртириб олиши мумкин.

37-модда. Судларнинг ҳал қилув қарорлари, ҳукмлари, ажримлари ва қарорлари ижросини назорат тартибида тўхтатиб туриш

СССР Бош прокурори, Бош ҳарбий прокурор, иттифоқдош республика прокурори ва уларнинг ўринбосарлари суднинг жиноий иш юзасидан чиқарган ва протест келтирилган ҳукми, ажрими ва қарори ижросини иш то суд назорати тартибида ҳал этилгунга қадар тўхтатиб туришга ҳақлидирлар.

Қонун очиқдан очиқ бузилганлигидан далолат берувчи маълумотлар бўлган тақдирда, мазкур прокурорлар жиноий ишни чақиртириб олиш билан айни бир вақтда ҳукм, ажрим ва қарорнинг ижросини улар устидан протест келтирилгунга қадар уч ойдан ошмайдиган муддатга тўхтатиб туришга ҳақлидирлар.

Гражданлик иши юзасидан ёки маъмурий ҳуқуқ бузилганлиги тўғрисидаги иш юзасидан назорат тартибида протест келтириш ҳуқуқи берилган прокурорлар ва уларнинг ўринбосарлари ишни чақиртириб олиб, суднинг тегишли ҳал қилув қарори, ажрими ва қарори ижросини иш назорат тартибида кўрилиб бўлгунга қадар тўхтатиб қўйиши мумкин.

38-модда. Прокурорнинг суд пленумлари ва президиумлари мажлисларида қатнашиши

СССР Бош прокурорининг СССР Олий Суди Пленуми мажлисида, иттифоқдош республика прокурорининг иттифоқдош республика Олий Суди Пленуми (Президиуми) мажлисида, автоном республика, ўлка, область, шаҳар, автоном область, автоном округ прокурорининг эса тегишли суд президиуми мажлисида қатнашиши мажбурийдир.

39-модда. Прокурорнинг судларга раҳбарий изоҳотлар бериш тўғрисидаги тақдимномаси

Гражданлик ишларини, маъмурий ҳуқуқ бузилганлиги тўғрисидаги ишларни ва жиноий ишларни кўриб чиқиш вақтида қонунларни татбиқ этиш масалалари юзасидан судларга раҳбарий изоҳотлар бериш тўғрисида СССР Бош прокурори СССР Олий Суди Пленумининг, иттифоқдош республика прокурори эса иттифоқдош республика Олий Суди пленумининг муҳокамасига тақдимномалар киритишга ҳақлидирлар.

40-модда. СССР Бош прокурорининг СССР Олий Суди Пленумининг қарори Қонунга мувофиқ эмаслиги тўғрисидаги тақдимномаси

СССР Бош прокурори СССР Олий Суди Пленумининг қарори Қонунга мувофиқ эмас, деб ҳисобласа, СССР Олий Совети Президиумига тақдимнома киритишга мажбур.

41-модда. Прокурорнинг иттифоқдош республика Олий Суди Пленуми раҳбарий изоҳоти Қонунга мувофиқ эмаслиги тўғрисидаги тақдимномаси

Иттифоқдош республиканинг прокурори иттифоқдош республика Олий Суди пленумининг судлов ишларини кўриб чиқиш вақтида қонунларни татбиқ этиш масалалари юзасидан судларга берган раҳбарий изоҳоти ССР Иттифоқи қонунларига мувофиқ эмас, деб ҳисобласа, СССР Бош прокурорига тақдимнома киритишга мажбур. Агар иттифоқдош республика прокурори раҳбарий изоҳот иттифоқдош республика қонунларига мувофиқ эмас деб ҳисобласа, шу иттифоқдош республика Олий Совети Президиумига тақдимнома киритишга мажбур.

4-Б О Б

ҚЎЛГА ТУШГАНЛАРНИ САҚЛАШ ЖОЙЛАРИДА, ДАСТЛАБКИ ҚАМОҚ ЖОЙЛАРИДА, СУД ТАЙИНЛАГАН ЖАЗОЛАРНИ ВА МАЖБУРИЙ ХАРАКТЕРДАГИ БОШҚА ЖАЗО ЧОРАЛАРИНИ ЎТАШ ВАҚТИДА ҚОНУНЛАРГА РИОЯ ЭТИЛИШИ УСТИДАН НАЗОРАТ

42-модда. Қўлга тушганларни сақлаш жойларида, дастлабки қамоқ жойларида, суд тайинлаган жазоларни ва мажбурий характердаги бошқа жазо чораларини ўташ вақтида қонунларга риоя этилиши устидан назорат қилиш вазифалари

СССР Бош прокурори ва унга бўйсунувчи прокурорлар қўлга тушганларни сақлаш жойларида, дастлабки қамоқ жойларида, озодликдан маҳрум этиш жойларида, суд тайинлаган, озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган жазоларни ва мажбурий характердаги бошқа жазо чоралари ўталаётган вақтда:

қўлга тушганларни сақлаш, дастлабки қамоқ жойларида, озодликдан маҳрум этиш жойларида, мажбурий даволаш ва тарбиялаш муассасаларида сақлаш фақат Қонунда белгиланган асосларда ва тартибдагина ўтказилиши учун;

қўлга тушганларни ва қамаб қўйилганларни сақлаш, жазони ўташ, маҳкумларнинг ахлоқини тузатиш ва қайта тарбиялаш, Қонунга мувофиқ мажбурий даволаш ва тарбиялаш чоралари татбиқ этилган шахсларни сақлаш тартиби ва шартлари тўғрисидаги қонунларга риоя этилиши учун;

қўлга тушганлар, қамаб қўйилганлар, ҳукм қилинганларнинг, шунингдек мажбурий даволаш ва тарбиялаш чоралари татбиқ этилган шахсларнинг Қонунда кўзда тутилган ҳуқуқлари ва мажбуриятларига риоя этилиши таъминланиши учун қонунларга риоя қилиш устидан назоратни амалга оширадилар.

43-модда. Прокурорнинг қўлга тушганларни сақлаш жойларида, дастлабки қамоқ жойларида, суд тайинлаган жазоларни ва мажбурий характердаги бошқа жазо чоралари ўталаётган вақтда қонунларга риоя этилиши устидан назорат қилиш соҳасидаги ваколатлари

Прокурор қўлга тушганларни сақлаш жойларида, дастлабки қамоқ жойларида, озодликдан маҳрум этиш жойларида, суд тайинлаган озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган жазоларни ҳамда мажбурий характердаги бошқа жазо чораларини ўташ вақтида қонунларга риоя этилиши устидан ўз ҳуқуқ доирасида назоратни амалга оширар экан:

1) қонунларга риоя этилишини текшириш мақсадида қўлга тушганларни сақлаш жойларини, дастлабки қамоқ жойларини, озодликдан маҳрум этиш жойларини, мажбурий даволаш ва тарбиялаш муассасаларини мунтазам равишда ва истаган вақтда бориб кўради;

2) шахсларни ушлаш, дастлабки қамоққа олиш учун, шунингдек озодликдан маҳрум этилиш ва бошқа жазо чоралари тарзидаги жазони ўташ ёки мажбурий даволаш ва тарбиялаш чоралари кўрилиши учун асос бўлган ҳужжатлар билан танишади;

3) озодликдан маҳрум этиш жойларида ғайри қонуний равишда сақланиб турган ёки Қонунга хилоф равишда ушланган, дастлабки қамоққа олинган, мажбурий даволаш ва тарбиялаш чораси кўрилган шахсни дарҳол бўшатиб юборади;

4) қўлга туширилган, қамоққа олинган, ҳукм қилинган ҳамда мажбурий даволаш ва тарбиялаш чораси кўрилган шахслар билан сўров-суриштирув ўтказади;

5) ушбу моддада кўрсатилган муассасалар маъмуриятининг буйруқлари, фармойишлари ва қарорлари шахсларни мазкур муассасаларда сақлаш ҳамда жазони ўташ тартиби ва шарт-шароитларини белгилаб берувчи қонунларга қанчалик мувофиқ эканлигини текширади; бундай актлар Қонунга зид бўлган тақдирда, уларнинг ижросини тўхтатиб қўяди ва уларга протест келтиради.

44-модда. Прокурорнинг қарорлари ва таклифларини ижро этиш

Прокурорнинг қўлга тушганларни, қамоққа олинганларни, озодликдан маҳрум этишга ҳамда бошқа жазо чораларига ҳукм қилинганларни, шунингдек мажбурий даволаш ёки тарбиялаш чоралари татбиқ этилган кишиларни сақлашнинг Қонунда белгиланган тартиби ва шарт-шароитларига риоя этилиши ҳақидаги қарорлари ва таклифлари қўлга тушганларни сақлаш жойлари, дастлабки қамоқ жойлари, озодликдан маҳрум этиш жойлари, мажбуран даволайдиган ва тарбиялайдиган муассасалар маъмурияти томонидан, шунингдек озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган жазо чораларига ҳукм қилинган шахсларга нисбатан судлар чиқарган ҳукмларини ижро этувчи органлар томонидан бажарилиши мажбурийдир.

45-модда. Шикоят ва аризалар билан мурожаат қилиш ҳуқуқини таъминлаш соҳасида прокурорнинг вазифаси

Прокурор қўлга тушганларнинг, қамоққа олинганларнинг, озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинганларнинг ҳамда мажбурий даволаш ва тарбиялаш чораси кўрилган шахсларнинг давлат органларига, жамоат ташкилотларига ва мансабдор шахсларга шикоят ҳамда аризалар билан мурожаат қилиш ҳуқуқи тўғрисидаги ҳамда маъмуриятнинг шикоят ва аризаларни тегишли жойларга Қонунда белгиланган тартибда юбориш мажбурияти ҳақидаги Қонун талабларининг ижросини кузатиб туради. Тушган шикоят ёки аризани прокурор Қонунда белгиланган муддатда кўриб чиқиб, зарур чоралар кўриши ва ўз қарори тўғрисида шикоят ёки ариза берган кишини хабардор қилиши шарт.

IV. ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИНИНГ ТАШКИЛ ЭТИЛИШИ ВА ФАОЛИЯТИГА ОИД БОШҚА МАСАЛАЛАР

46-модда. ССР Иттифоқи прокуратураси ҳузуридаги илмий ва бошқа муассаса ҳамда ташкилотлар

ССР Иттифоқи Прокуратураси ҳузурида Жиноятчилик сабабларини ўрганиш ва унинг олдини олиш тадбирларини ишлаб чиқиш Бутуниттифоқ институти. СССР Прокуратураси раҳбар кадрлари малакасини ошириш институти ва унинг филиаллари, Тергов ходимлари малакасини ошириш институти, прокуратура органларини ташкил этиш ва улар фаолиятини яхшилашга доир илмий ва бошқа таклифларни кўриб чиқувчи илмий-методика кенгаши иш кўради, шунингдек полиграфия корхонаси бўладики, унинг босма маҳсулот ишлаб чиқариш йиллик ва перспектив планлари СССР Бош прокурори томонидан тасдиқланади.

ССР Иттифоқи прокуратураси «Социалистическая законность» журналини нашр этади.

47-модда. Прокуратура органлари ходимларининг рағбатлантирилиши ва жавобгарлиги

Прокурорларни ва прокуратура терговчиларини рағбатлантириш, шунингдек интизомий жавобгарликка тортиш тартиби СССР Олий Совети Президиуми томонидан тасдиқланадиган Низом билан белгиланади.

Прокуратура органларининг ходимлари узоқ вақт ҳалол хизмат қилганликлари учун СССР Бош прокурори томонидан белгиланган нусхада бўлган «Прокуратура фахрий ходими» кўкрак нишони билан мукофотланиб, айни вақтда уларга СССР Бош прокурорининг ёрлиғи топширилади. «Прокуратура фахрий ходими» кўкрак нишони билан мукофотлашга тақдим этиш тартиби СССР Бош прокурори томонидан белгиланади.

Прокурорларга ва прокуратура терговчиларига нисбатан жиноий иш қўзғатиш ва уни текшириб чиқиш прокуратуранинг фавқулодда компетенциясига киради ва фақат шу шахсларни лавозимига тайинлаган органнинг розилиги билангина ўтказилади.

48-модда. Прокуратура органларининг структураси ва штатларини тасдиқлаш тартиби

ССР Иттифоқи Прокуратурасининг структураси СССР Бош прокурорининг тақдимига биноан СССР Олий Совети Президиуми томонидан тасдиқланади.

Қуйи прокуратура органларининг структураси ва штатлари СССР Бош прокурори томонидан ходимларнинг тасдиқланган сони ва иш ҳақи фонди доирасида белгиланади.

49-модда. Прокуратура органларининг муҳри

Прокуратура органларининг Совет Социалистк Республикалари Иттифоқи Давлат герби тасвирланган ва ўз номи ёзилган муҳри бўлади.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль.
1979 йил 30 ноябрь.

ЯНГИ ЗАФАРЛАР САРИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумида программ нутқ сўзлади. Пленумнинг якунлари ва СССР Олий Советининг ана шу якунлар белгиси остида ўтган сессияси жаҳон жамоатчилигининг диққат марказида турибди. Чет эл матбуоти, чет мамлакатларнинг таниқли сиёсий ва жамоат арбоблари таъкидлаб ўтгандек, совет раҳбари ўзига хос давлат донишмандлиги ва сиёсий башорат билан марксча-ленинча позициялардан туриб, совет кишиларининг ўнинчи беш йиллик тўрт йили мобайнида бажарган бунёдкорлик ишларини чуқур ва яққол анализ қилиб берди, партия билан халқни коммунизм қурилишининг ҳозирги босқичида кенг ҳаракат программаси билан қуроллантирди.

Совет раҳбари, деб уқтириб ўтади Болгариянинг **«Работническо дело»** газетаси, ўз нутқида Совет Иттифоқи эришган ғоят катта муваффақиятларни кўрсатиб берди. Бу нутқ коммунистларни ва бутун совет халқини янги меҳнат зафарларига шубҳасиз илҳомлантиради.

Л. И. Брежневнинг нутқида баён этилган қоидалар ва хулосалар, деб ёзади Кубанинг **«Гранма»** газетаси, партия, давлат ва хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг 1980 йил планини бажариш соҳасидаги фаолиятига асос қилиб олинади. КПСС Марказий Комитети Пленумининг қатнашчилари ва СССР Олий Советининг депутатлари зўр ишонч билан қуйидагиларни таъкидлаб ўтдилар: мамлакат ишчилари ва колхозчилари, зиёлилари, барча меҳнаткашлари Ленин партияси раҳбарлигида Совет Ватанининг иқтисодий қудратини янада мустаҳкамлаш учун курашда ўз куч-ғайратларини янада оширадилар, ўнинчи беш йилликнинг охирги йили — 1980 йилда коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида янгидан янги муваффақиятларга эришадилар.

Францияда чиқадиган **«Юманите»** газетаси Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети Пленумида сўзлаган нутқи «совет экономикаси тараққиётини жуда тўлиқ ва ғоят танқидий якунлаштиришга тамомила бағишланган» деб таъкидлайди.

Америка матбуоти Пленум қатнашчилари ва СССР Олий Советининг депутатлари Совет Иттифоқи экономикасини ривожлантириш вазифаларини ғоят амалий тарзда муҳокама қилганликларини уқтириб ўтади. **«Балтимор сан»** газетаси қуйидагиларни ёзади: кейинги 15 йил ичида СССРда электр энергия ҳосил қилиш ва нефть қазиб чиқариш қарийб уч баравар ортди. Совет Иттифоқи ёқилғи ва хом ашёнинг кўп турларини ҳосил қилиш, чўян ва пўлат, цемент ва минерал ўғитлар ишлаб чиқариш соҳасида жаҳонда етакчи ўринни эгаллаб турибди. Газета кейинги тўрт йил мобайнида Совет Иттифоқида ҳар йили ўрта ҳисобда етиштирилган ялпи дон ҳосили 27 миллион тонна кўпайганлигини ҳам таъкидлайди.

Ассошиэйтед пресс агентлиги хабар беради: «Л. И. Брежнев ўз нутқида совет кишиларига бир қанча ажойиб янгиликларни маълум қилди. Масалан, кейинги тўрт йил ичида Совет Иттифоқида 423 миллион квадрат метр уй-жой қурилди, аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромад эса шу давр ичида 13 процент кўпайди».

СССР бюджетида мудофаага ажратиб берилган маблағларнинг камайтирилганлиги, деб таъкидлайди **«Токио симбун»** газетаси, ҳамманинг эътиборини ўзига жалб этади ва кескинликни юмшатиш ҳамда қуролсизланишни ўз мақсади деб эълон қилган Совет давлатининг асосий ташқи сиёсий йўлини акс эттириб турибди. (ТАСС).

ЎЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 1 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта; учинчи устун — шу жумладан машинада терилган пахта.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
Шуманай	130,64	111,33
Нукус	127,31	114,69
Қўнғирот	125,96	103,57
Хўжайли	125,86	109,63
Чимбой	125,04	127,20
Қораўзак	124,04	103,59
Тўрткўл	120,66	113,63
Ленинобод	120,18	110,89
Кегайли	118,91	101,23
Амударё	118,80	93,70
Элликқалъа	118,38	126,00
Тахтакўпир	117,31	115,40
Беруний	113,92	118,41
БУХОРО ОБЛАСТИ		
Ромитан	129,60	108,22
Пешку	128,61	109,88
Ғиждувон	128,01	113,80
Қизилтепа	118,31	118,23
Навоий	114,05	86,93
Олот	112,15	68,07
Қоракўл	109,97	93,56
Бухоро	109,57	107,62
Вобкент	108,83	102,96
Свердлов	105,34	117,21
Коган	103,98	98,91
Шофиркон	102,36	103,13
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Бўка	120,52	113,54
Чиноз	113,72	108,25
Ўрта Чирчиқ	113,03	107,92
Коммунистик	112,88	101,05
Ғалаба	112,51	107,89
Бекобод	112,50	106,00
Янгийўл	111,14	104,86
Пискент	110,86	116,42
Оққўрғон	110,67	101,62
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Баҳористон	126,20	109,39
Муборак	123,90	102,43
Қамаши	117,20	108,52
Чироқчи	115,61	101,73
Нишон	112,78	112,46
Шаҳрисабз	111,44	100,03
Яккабоғ	110,92	83,79
Косон	107,47	108,18
Усмон Юсупов	106,61	104,41
Қарши	106,51	100,79
Китоб	103,92	98,88
Ульянов	103,51	105,42
Ғузор	103,40	56,24
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Ильич	121,28	112,52
Оқолтин	119,92	124,39
Ховос	111,02	79,62
Комсомол	109,59	91,29
Боёвут	102,65	66,03
Сирдарё	100,08	89,28
Гулистон	99,20	78,80
Ворошилов	96,07	75,80
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Хива	109,37	112,11
Хонқа	108,93	111,46
Урганч	107,81	92,88
Янгиариқ	106,68	121,77
Қўшкўпир	103,81	107,94
Гурлан	102,38	98,31
Боғот	102,26	114,30
Ҳазорасп	101,23	112,94
Шовот	100,01	104,24
ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ		
Арнасой	117,89	117,62
Зомин	113,62	72,66
Октябрь	110,46	108,09
Дўстлик	108,71	113,21
Мирзачўл	105,86	102,95
Пахтакор	103,93	99,19
Жиззах	80,00	54,55
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Ленин йўли	109,81	107,49
Қумқўрғон	108,20	89,54
Термиз	107,72	77,41
Шеробод	107,24	101,14
Гагарин	106,19	115,65
Жарқўрғон	101,05	65,05
Сариосиё	99,73	49,65
Шўрчи	99,27	62,73
Денов	95,50	46,59
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Пахтачи	116,32	108,56
Хатирчи	108,48	100,87
Самарқанд	103,56	90,16
Каттақўрғон	101,77	89,98
Нарпай	98,09	77,11
Пастдарғом	94,12	92,46
Иштихон	93,70	85,83
Жомбой	84,50	77,94
Оқдарё	79,73	74,66
Пайариқ	77,82	69,47
Булунғур	67,81	42,87
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Ўзбекистон	100,40	98,83
Қувасой шаҳри	100,24	95,04
Бувайда	98,78	85,12
Ленинград	98,41	69,38
Киров	97,85	73,23
Бағдод	94,59	89,50
Фарғона	90,13	90,05
Фрунзе	89,50	69,80
Риштон	87,54	77,70
Олтиариқ	87,03	66,91
Кува	83,11	84,81
Тошлоқ	79,36	80,93
Охунбобоев	78,25	73,38
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Косонсой	102,73	108,09
Поп	96,24	97,15
Тўрақўрғон	90,01	118,86
Чуст	88,81	89,21
Учқўрғон	87,83	76,53
Янгиқўрғон	87,65	75,49
Наманган	85,52	103,24
Задарё	84,39	90,23
Уйчи	82,42	58,33
Норин	77,75	64,00
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Бўз	104,82	128,83
Комсомолобод	104,46	111,11
Ленин	98,25	65,01
Балиқчи	93,89	89,12
Пахтаобод	90,45	73,16
Москва	89,52	95,52
Олтинкўл	88,03	75,47
Марҳамат	87,92	65,79
Андижон	83,38	57,98
Қўрғонтепа	81,02	73,92
Избоскан	77,92	46,11
Хўжаобод	74,60	66,26
Жалолқудуқ	73,10	63,57

Редактор ўринбосари
Б. ЮСУПОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

2 ДЕКАБРЬ, ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Будильник. 10.10 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.10 — Азоб-уқубатдан қочган бахтга муяссар бўлмайди. Бадиий фильм. 2-серия. 12.30 — «Нувель де Моску» газетасининг соврини учун фигурали учиш бўйича халқаро мусобақалар. Эркаклар. 13.00 — Янгиликлар. 14.15 — Музикали киоск. 14.45 — Фильм — спектакль. 16.30 — Ҳаётга йўлланма туркумидан. 18.15 — Киносаёҳатчилар клуби. 18.15 Цирк майдонида. 18.45 — Мультфильмлар. 19.15 — Халқаро панорама. 20.00 — «Нувель де Моску» газетасининг соврини учун фигурали учиш бўйича халқаро мусобақалар. 21.30 — Время. 22.05 — Дмитрий Шостакович. Ҳужжатли фильм. 23.05 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. Кўрсатув тугагач янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Ер ва диёр тароналари. 10.50 — Айтайлик, сен капитансан. Бадиий фильм. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.00 — Оналар мактаби. 13.30 — Романтика театри. 14.00 — Чўққилар ва қояларда. 15.10 — Сиҳат-саломатлик. 15.40 — Реклама. 18.20 — Қўғирчоқ фильм. 18.35 — Бойчечак. 19.05 — Халқ контроли экрани. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Еш овозлар. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Миниатюралар театри. 21.30 — Время 22.05 — Ноз-неъмат бунёдкори. 22.20 — Биз Сирдарёданмиз.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

3 ДЕКАБРЬ, ДУШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильмлар. 10.35 — Спектакль. 11.20 Ҳайвонот оламида. 12.20 — Москва камер оркестрининг концерти. 13.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.40 — Фильм-концерт. 15.50 — В. Розов драматургияси. 16.35 — Оналарнинг мактаби. 17.05 — Ҳужжатли фильм. 17.55 — Концерт. 18.30 — Беш йиллик. Тўртинчи йил. 19.20 — Халқ оҳанглари. 19.35 — Инсон ва қонун. 20.05 — Опера билан учрашув. 21.30 — Время. 22.05 — Евгений Онегин операси. Танаффус пайтида дунё воқеалари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.20 — Мультфильм. 18.25 — Камалак. 19.00 — Ешлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Офтальмологлар Бутуниттифоқ съездининг қатнашчилари — студиямиз меҳмони. 20.10 — Ўзбекистонда Озарбайжон ССР адабиёти ва санъати кунлари олдидан. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўзбек халқ қўшиқлари. 21.20 — Шанба куни эрта билан. Фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Деразани чертганда ёмғир ва шамол. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН

18.40 — Эҳтиёт бўлинг, буви. Кинокомедия. 20.05 — Янгиликлар. 20.25 — Таниқли математик. В. И. Романовский туғилган кунининг 100 йиллигига. 20.55 — Ноёб буюмлар устаси.

Р. 09265. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64585. Е. — 277.